

DIRVA

THE FIELD
Nr. 31
Balandžio-April 17, 1958
Cleveland, Ohio

LIETUVOS NAUJIENŲ ATRANKA

Aukštasis mokyklas tebevaldo Maskva

Pereitais metais buvo numatyta Sovietijos aukštojo mokslo ministeriją perorganizuoti į sąjunginę-respublikinę ministeriją. Tačiau ir Lietuvoje turėjo būti įsteigta aukštojo mokslo ministerija. Nors ji vistik būtų maskvinės ministerijos padalinys, bet universitetas ir institutai būtų tvarkomi jau per Vilnių, ne tiesiog iš Maskvos. Tačiau ligi šiol tokios ministerijos Lietuvoje dar nėra ir visos aukštosios mokyklos tebetvarkomos tiesiai iš Maskvos. Vilniuje esanti švietimo ministerija (ministeris M. Gedvilas) tvarko tik bendrojo lavinimosi mokyklas.

PASIGYRĖ VELYKOMIS

Užsienio lietuviams Vilniaus radijas pranešė, kad "kaip ir anksčiau, taip ir šimet Velykos visose Lietuvos bažnyčiose praejo iškilingai, dalyvaudant mažam skaičiui tikinčiųjų". P. Maldas laikiusius vyskopus J. Steponavičių, P. Maželį ir kan. J. Steponavičių paminėjo pilnais jų oficialiais titulais, lygiai kaip pilnais titulais nurodė ir bažnyčių vardus, kuriose jie pamaldas laikė, išskyrus tai, kad šventųjų vardais vadinamas bažnyčias vadino tik vardais, pav., Rapolo — ne Sv. Rapolo bažnyčia.

Pranešimas buvo baigtas priekaištais, anot kurio "Tai dar kartą įrodo, kaip yra bergždži užsienyje savo lietus susikūrusių lietuvių tautos neprietelių buržuazinių nacionalistų svačiojimais apie tariamą religijos laisvės nebuvimą tarybų Lietuvoje". Tuo ir buvo pasirodė, koks to pranešimo tikslas...

Tačiau pranešime nieko nebuvo užsiminta apie pamaldas nei Vilniaus, nei Kauno, nei Klaipėdos, nei Kėdainių vyskupijoje, nei kur pamaldas laikė neseniai į Kauną išsileistas vyskupas Matulionis arba jo pavaduotojas naujasis vyskupas Statkevčius.

Kad Velykos Lietuvoje kiek tik galima iškilingai švenčiamos ne tik visose dar neuždarytos bažnyčiose, bet ir beveik visose šeimose, užsieniuose yra žinoma iš patikimesnių šaltinių, negu Vilniaus radijas.

NEGIRDĖTAS LIETUVOS VISOUMENES VEIKĖJAS

"Už ilgametę aktyvią visuomeninę-politinę veiklą" dabartiniai Lietuvos valdovai garbės rašto balandžio 1 dieną apdovanojo Lietuvoje niekad negirdėtą veikėją, dabar sulaukusį 60 metų amžiaus, — Šmerlį Maiminą, šliomo sūnų.

UŽKASE 12 MILIJONŲ

"Jau tretį kartą Vilniaus gatvės rausiamos išilgai ir skersai giliais grioviais, o į tuos griovius užkasami stori plieniniai vamzdžiai... Po Vilniaus gatvėmis užkasta jau 13 tūkstančių metrų termifikavimo tinklo vamzdžių. Tai atsiėjo 12 milijonų rublių. O prie jo prijungta tik 20 namų ir 3 įmonės" — rašo T. Garonienė, Vilniaus šiluminės energijos centro inžinierė.

Termifikacija — tai centrinis šildymas ir karštas vanduo iš vieno centro visam miestui ar ištiesoms miesto dalims. Sumažinamas didelis, bet 1957 metais tiems metams numatyto plano įvykdyta tik 13%, nors visos skirtos lėšos išleistos. Kaltina-

mas miesto vykdomasis komitetas, kuris skubas tik pinigų išleisti, visai nesirūpindamas, kam jie išleidžiami: kiša vamzdžius į žemę, nes tai greičiau, o prijungimo darbus atideda. Atsiliepia ir varžybos tarp miesto komiteto su šiluminės energijos centru: kiekvienas turi savo planus ir darbų nederina.

Vilniaus gatves kasinėja dar kito sumanymo vykdytojai: tiesiamas vamzdžių tinklas degamosioms dujoms iš Ukrainos. Apie jas irgi prieš trejus metus daug kalbėjo ir spėjo net nutilti.

R. MIZARA MAISO DRAUGŲ KORTAS

R. Mizara, vienas iš Brooklyn "Laisvės" redaktorių, vėl nusiuntė Lietuvon naują savo kūrinių "Algio Lumbio nuotykių", kuris, turbūt, netrukus tenai bus išleistas.

Lietuvos skaitytojai ten ras įdomių informacijų apie Ameriką, nors R. Mizara ir stengiasi lietuvių gyvenimą Amerikoje vaizduoti kiek tik galima iš tamsesnės pusės. Jau dabar "Tiesoj" paskelbtoje ištraukoje skaitytojai ras, kad iš Amerikos laisvai gali važinėti į užsienius kas tik nori, net "visokie sunkiai, gangsteriai, vagys, fašistai, blaiviausi politikieriai", bet yra kliūčių išvažiuoti tik komunistams... Kadangi iš Lietuvos užsieniu laisvai išvažiuoti net ir komunistas retas tegali, tai tokia Mizaros informacija gerokai maišys vilniškių propagandistų kortas.

Be to, Mizara Ameriką parodo nepaprastai antikomunistiškai, tiek antikomunistiškai, kad net ir "liberalas" advokatas, kuris nieko nebijo, vis dėlto bijo net laisvą suredaguoti tokiame, kuris įtariamas gal turįs ką bendra su komunistais. Lietuvoje tai bus labai įdomi informacija (nors ji ir šimteriopai išpūsta), ir ji smarkiai apgrįs vilniškių propagandistų įtikinėjimus, kad komunistai jau beveik visą pasaulį baigia susižavėti...

DABARTINIS "KATEKIZMAS" LIETUVOS VIAKAMS

Rusiškoji pionierių organizacija ir iš Lietuvos vaikų reikalauja šio pasižadėjimo:

"Aš, jaunasis Tarybų Sąjungos pionierius, savo draugų aki-vaizdoje iškilmingai pasižadu:

karštai mylėti savo tarybinę Tėvynę, gyventi, mokytis ir kovoti, kaip mokė didysis Leninas, kaip moko Komunistų partiją".

Drauge suteikia ir dėsnius, kuriais pionieriai — pirmųjų septynerių metų mokiniai — turi vadovautis:

"Pionierius myli savo Tėvynę (pasižadėjime jau pasakyta, kas yra "Tėvynė"), Tarybų Sąjungos Komunistų Partiją. Jis ruošiasi stoti į VLKJS (= Visąsąjunginę Lenininę Komunistinio Jaunimo Sąjungą).

"Pionierius gerbia atminimą, kurie atidavė savo gyvybę kovoje už tarybinę Tėvynės laisvę ir suklestėjimą.

"Pionierius draugauja su visų pasaulio šalių vaikais.

"Pionierius stropiai mokosi, drausmingas ir mandagus.

"Pionierius mėgsta dirbti ir tausoja liaudies turtą.

"Pionierius — geras draugas, rūpinasi jaunesniaisiais, padeda vyresniesiems.

"Pionierius auga drąsus ir nebijo sunkumų.

"Pionierius sako tiesą, jis brangina savo būrio garbę.

"Pionierius grūdinas, kiekvieną dieną atlieka fizikultūrinę mankštą.

"Pionierius myli gamtą, jis — žaliųjų sodinių, naudingų paukščių ir gyvulių globėjas.

"Pionierius — pavyzdys visiems vaikams".

Šios, "raudonai dažytos", skautus pamėgdžiojančios organizacijos dėsnių šiuo metu yra privalomi maždaug 152 tūkstančiams septynių pradinių klasių mokiniams, įtrauktiems į "pionierius". (Tai yra apie 43% visų tose klasėse besimokančių mokinių).

VISAM PASAULY

• Valst. sekr. Dulles apkaltino Sovietų Sąjungą, kad ji didina pavojų taikai, "suprostitutindama diplomatiją propagandos tikslams". Naudodama tarpvyriausybinių ryšių mašiną propagandai, vietoj siekusi susitarimų, Sov. S-ga sakosi dirbanti taikos dabui; Hitleris taip pat skelbėsi kalbės taikos vardan, — pastebėjo Dulles.

Maskva paskyrė datą, versdama JAV, Britaniją ir Prancūziją dalyvauti diplomatinuose pasitarimuose Maskvoje, nors tos valstybės neturi užtikrinimo, kad Sov. S-ga sutiks pasitarimuose diskutuoti daugiau, negu eventualios viršūnių konferencijos laika, vietą ir sudėtį. Šitaip ji griauja dalį atramų, kuriomis pasaulio taika neretai išsilaiko. Toje pačioje spaudos konfe-

rencijoje Dulles pareiškė, kad JAV peržiūri savo politiką Okinavos atžvilgiu. JAV ten nori įsigyti žemės aerodromams ir kitiems kariniams įrengimams, tačiau tai kelia gyventojų nepasitenkinimą. Taip pat jis pastebėjo, kad esama ženklų, jog sovietams nesiseka nuo žemės pakelti trečiąjį satelitą.

• Prez. Eisenhoweris vetavo upių, uostų ir potvynių kontrolės pagerinimo įstatymą (1.7 bil. dol.) pareiškdamas, kad tas projektas nepaskubintų ūkinio atkūrimo. Taip pat "tebesvarstomas" yra ir naujų kelių statybos įstatymas, kuriuo buvo numatoma išleisti 1.8 bil. dol.

Tačiau prezidentas prašė kongresą paskubinti nedarbo pašalpų pailginimo įstatymą, pagal kurį būtų tęsiami pašalpų mokėjimai tiems bedarbiams, kuriems tos pašalpos jau nutrauktos.

• Lenkijoje Gomulka nelaukdamas paskelbė drastišką darbininkų teisių suvaržymą. Panaikinta 5600 darbininkų komitetų, kurie prieš aštuoniolika mėnesių į patį įstatė valdžion, uždrausti streikai ir paskelbta, kad unijos tegali būti tik tiktai priklausomos nuo komunistų partijos. Už keilių minučių pavėlavimus darban įvestos griežtos bausmės. Gomulka pareiškė, kad netrukus bus išnaujinamas darbo normos, su kuriomis padidėsia ir uždarbiai.

NEPASITENKINIMAS RUSAIS AUGA

Amerikiečio korespondento W. H. Stoneman, kuris pastarosiomis savaitėmis apkeliojo eilę Rytų Europos kraštų, pasakojimu, pragyvenimo lygis tenai per paskutiniuosius dvejus metus pagerėjęs ir šiek tiek dar tobulėjęs, tačiau nepasitenkinimas rusais smarkiai auga.

Visuose kraštuose smarkiai esanti plečiama pramonė. Ypač jos augimas ryškus Rumunijoje ir Bulgarijoje. Tačiau ūkininkų ir kolchozų suvarymo problema tebesanti gana aštri visur, įskaitant ir Lenkiją su Jugoslavija.

Priešrusiškos nuotaikos kylančios ir Bulgarijoje, kuri nuo seno buvo draugiška rusams. Rumunijoje ir Vengrijoje gyventojai esą griežtai nusiteikę prieš rusus. Kiek švelnesnės nuotaikos dėl rusų švelnesnio elgesio esančios čekoslovakijoje, bet čia gyventojai daro skirtumą tarp atskirų rusų valdininkų, kurių dalis turinti lokalinį populiarumą, ir rusų okupacinių įgulių. Tačiau ir čia didėjančios nacionalistinės nuotaikos.

KUR PASUKS NASSERIS?

Maskva smarkiai ruošiasi propagandinei kampanijai, nukreiptai į vieną jautriausių taikinių Vid. Rytuose: Egipto diktatoriaus Gamal Adbel Nasserio garbės troškimą.

Nasseris vyks Rusijon šio mėnesio pabaigoje. Tai bus pirmoji jo išvyka už geležinės uždangos. Pranešimai iš Maskvos skelbia, ta proga įvyksiant didžiausią "raudonojo kilimo" priėmimą kelerių paskutiniųjų metų bėgy. Todėl Washingtono Vid. Rytų ekspertai rimtai svarsto, kaip tas priėmimas galės paveikti patį Nasserį.

Jis pastebi, kad jis nėra komunistas dabar. Greičiau gero noris neutralistas, kuris tikisi, flirtuodamas su Maskva, šį tą laimėti arabų nacionalizmui. Tačiau grįžęs po poros savaičių vaišių ir panegirikų, galės jau

Klaipėdoje statoma tokia katalikų bažnyčia. Esą dar šiais metais bus uždengtas stogas. Ji kaštuosianti 1,5 milijono rublių. Statybą vykdyti gautas leidimas pinigų rinkti visose Lietuvos katalikų bažnyčiose. Mus informuoja, kad Klaipėda yra numatyta užsienio kelevių lankymo vieta, todėl komunistai iš anksto ruošiasi, kad turėtų ką parodyti ir pasakyti: žiūrėkit, ar nėra religijos laisvės...

DR. J. PAPLĖNO GAIRĖS KONGRESUI

A. OLIO MINTIS. — TAUTINĖ SROVĖ SIEKIA LAISVOS, NEPRIKLAUSOMOS IR DEMOKRATINĖS LIETUVOS. — REIKIA KREIPTIS Į AMERIKOS VYRIAUSYBĘ IR Į JUNGTINIŲ TAUTŲ ORGANIZACIJĄ.

DR. KAZYS SRUOGA

Dr. J. Paplėnas yra Amerikos jėgų suvažiavimą, iškėlė Antanas Olis praėjusį rudenį Tabor cepirmininkas, o taip pat ir tos pačios Sąjungos spaudos ir informacijos komisijos pirmininkas. Dirvos korespondento pranešimas, Dr. Paplėnas atsakė į eilę klausimų.

— Kas yra Tautinio Kongreso sumanytojas?

— Tokią mintį, sušaukti platinio masto tautinės srovės pa-

ARMIJĄ NORI PALEISTI RAKETĄ SU ŽMOGUM

JAV armijos balistinių raketų agentūros direktorius Werner von Braun pareiškė, kad jau prieš tris mėnesius gynybos departamentas esąs prašytas leisti erdvėn iššauti raketą, kurios priekyje būtų įmontuota speciali kabina su žmogumi.

Armijos Redstone raketa 3,500 mylių per valandą greičiu iškeltų kabiną iki 150 mylių aukščio. Tada kabina atsipalaiduotų nuo raketos, aerodinaminiais stabdžiais sulėtintų greitį ir grįžtų atmosferon. Paskutinei kelionei daliai būtų naudojami parašiutai. Kelionė į erdvę ir atgal užtruktų 10 minučių.

Dr. Braun pareiškė, kad armija jau turinti raketas ir sava-norius tai kelionei, tereikia tik leidimo ir 10 mil. dolerių. Jis pareiškė, kad Amerikai dėsiant, rusai netrukus galį tą suolį į erdvę atlikti pirmieji.

būti 100% komunistų įrankis.

Ne paslaptis, kad jam iškilti padėjo sovietai, teikdami ekonominę pagalbą, duodami sprausminius lėktuvus, tankus, povandeninius laivus. Vizito metu jie gali jį dar labiau "apdovanoti", idant galutinai nuteiktų jį savo naudai.

PRANCŪZIJOS KRIZĖ

Parlamentui atsisakius paremti vyriausybės nutarimą pradėti tiesiogines derybas su Tunisu, Prancūzijoje kilo aštri politinė krizė. Premjeras Gaillardas, praėjus kelioms minutėms po balsavimo (321-255), įteikė atsistatydinimą, kurį prez. Coty priėmė ir pradėjo pasitarimus su partijų vadovybėmis naujam kabinetui sudaryti.

Toks Prancūzijos parlamento pasisakymas praktiškai reiškia amerikiečių ir britų misijos pastangų atmetimą, kuriomis buvo bandoma sutaisyti Prancūziją ir Tunisą dėl vasario 8 d. prancūzų įvykdyto Sakiet-Sidi-Youssef bombardavimo.

Washingtono pabrėžiama, kad Gaillardas vyriausybės pralaimėjimas galės turėti tragiškų pasekmių. Jis net galės reikšti konflikto išsipletimą į visą šiaurinę Afriką.

Kelioms valandomis prieš Gaillardo kabineto kritimą JAV valst. departamento sekr. Dulles pabrėžė, kad JAV negalvoja prancūzų išstūmti iš S. Afrikos, kaip kai kas bando kaltinti.

Tunise žinia apie Prancūzijos kabineto krizę sutikta nevienodomis nuotakomis. Iš vienos pusės apgailestaujama, kad ši krizė nudels prancūzų įgulių atitraukimą iš Tuniso, iš kitos gi pusės pastebimas pasitenkinimas, kad galbūt Vakarai, įsitikinę Prancūzijos "silpnumu", kaip nors bandys paskubinti išspręsti pačią didžiąją S. Afrikos problemą — jau trejus metus besitęsiantį partizaninį karą Alžire.

Paskutinėmis žiniomis iš Paryžiaus, visos partijos, matydamos padėtį be išeities, kabinetai sudaryti atsisakinėja. Prezidentas paskyrė Gaillardą laikiniu kabineto reikalų tvarkytoju, kol pasiseks surasti naują premjerą. Paryžiuje plačiai kalbama, kad kraštų iš dabartinės krizės tegalinti išvesti tik karinė de Gaulle diktatūra.

Jie įsijungė į Dirvos tulką

Penkiasdešimt devintuoju šimtiniuku į vykdomą mūsų vaju įsijungė Jonas Lietuvninkas, iš Baltimorės. Tai vienas iš pačių seniausių tautinės minties veikėjų Amerikoje, nuolatinis Dirvos skaitytojas ir rėmėjas. Jis, įsijungdamas į tulką sako: Dirva gerėja, jau yra taip, kad ji beveik patenkina mūsų reikalavimus. Skiriu šimtinę ir tikiu, kad greitu laiku matysime Dirvą tris kartus į savaitę išsinešančią. O paskiau gi jau netolimas kelias į dienraštį".

J. Lietuvninkui ačiū už linkėjimus ir didelę paramą.

Į vykdomą vaju dar įsijungė:

X. Y., Brooklyn, įnešdamas \$25.00
Su dabar skelbiama aukotojais iš viso yra gauta \$13,038.95
Dar būtinai reikia \$ 6,961.05

J. Lietuvninkas, einas 76-uosius metus, nauju šimtiniuku įsijungė į vykdomą \$20,000 vaju.

RECEPTAS

KL. — Pone Prezidente, aš norėčiau paklausti, ką žmonės turėtų daryti ūkiniam atoslūgiui sumažinti?

Ats. — Pirkti.

KL. — Ką pirkti?

Ats. — Viską.

Published twice-weekly by American Lithuanian Press & Radio Ass'n. VILNIS, Inc. (Non-profit), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio.
Telephone: HEnderson 1-6344.
Issued in Cleveland every Monday and Thursday.
Editor: Balys Gaidžiūnas.
Second Class Mail Privileges Authorized at Cleveland, Ohio.
Subscription per year in advance: \$8.00. Established in 1915.
Single copy — 10 cents.

Du kart savaitinis, leidžiamas VILNIS, Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo D-jos (Inkorp. ne pelnei), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio.
Telefonas: HEnderson 1-6344.
Išleista Clevelande pirmadieniais ir ketvirtadieniais.
Redaktorius: Balys Gaidžiūnas.
Antros klasės siuntos privilegija suteikta Clevelande, Ohio.
Prenumerata metams, iš anksto mokant \$8.00. Įsteigta 1915 metais.
Atsk. Nr. kaina 10 centų.

Šia savaitę...

Balys Gaidžiūnas

7. Kodėl prireikė tos naujos spaudos technikos ir pilnos savo spaustuvės?

— Dirva niekad neturėjo pilnos spaustuvės. Savoj spaustuvėj atliekami tik visi rinkimo darbai, sudedami puslapiai, o pats spausdinimas jau atliekamas kitoj spaustuvėj. Tiesa, Dirva turi du mažesnius spausdintuvus presus spausdinti mažesnio formato spausdinius, bet spausdinant laikraštį tik vieną kartą per savaitę, nebuvo prasmės įsigyti didelį spausdinimo presą. Tiesą pasakius, gal tos prasmės ir buvo, bet greičiausia, kada Dirva beveik keturius dešimtmečius neturėjo savo patalpų, neturėjo pinigų ir tokį didelį presą pirkti.

Vilties Draugijai susiorganizavus ir jai perėmus tolimesnį Dirvos leidimą, pirmas rūpestis buvo įsigyti savus namus. Tokius namus dabar jau turime. Jie laikraščiu patogūs, lietuvių gyvenamam rajone. Tat po jų įsigijimo atėjo antras svarbus darbas — įsigyti pilną savo spaustuvę. Įsigyti todėl, kad spausdinant per kelius dešimtmečius Dirvą kitose spaustuvėse, buvo svetimiems išmokėtos didelės pinigų sumos, ir išmokėtos su tų spausdintuvų geru uždarbiu. Jau vieną kartą esu čia minėjęs, kad ta išmokėtoji suma gali sukakti apie \$100,000. Mažiausia 30% tos sumos jie gavo kaip tikrą uždarbį. Atseit, jų kišenes nuėjo apie \$30,000, kurie galėjo pasilikti pačioje Dirvoje ir tuo sudaryti geresnes sąlygas laikraščiu laikytis.

Dar buvo pusė bėdos, kada laikraštį spausdinome vieną kartą per savaitę. Bet kai pradėjome spausdinti du kartus per savaitę, vežiojimas paruoštų labai sunkių puslapių formų, laukimas atspausdinant, kad laikraštis laiku išeitų, pagaliau svetimiems išmokamos stambios pinigų sumos, versti verčia įsigyti pilną savo spaustuvę. Ir dar, atsimeinant, kad planuojama, visus kitus reikalus aptvarkius, Dirvą dažninti iki trečio karto per savaitę, savaime suprantama, kad jau be pilnos savo spaustuvės visiškai negalima išsiversti.

Įsigyjant pilną savo spaustuvę yra pats geriausias laikas įsigyti tokią, kuri atitiktų šių dienų spaudos reikalavimus. Atseit, reikia jau modernesnės, kuri patraukliau atrodytų, kuri lengviau įgalintų laikraštį išliustruoti vaizdais iš viso pasaulio lietuvių gyvenimo ir darbų. Todėl paskutiniajam Vilties Draugijos posėdyje, kuriam dalyvavo Tautinės Sąjungos pirm. E. Bartkus ir Sąjungos vicepirm. J. Paplėnas, o taip pat pakviesti spaudos techniniai darbo specialistai J. Kapočius ir V. Vijeikis, ir buvo nutarta, kad sukeltus reikiamą pinigų sumą, reikia pereiti į ofsetinį spausdinimo būdą pilnoje savo spaustuvėje. Tokį spausdinimo būdą dabar labai plačiai praktikuoją daugelis mažesniųjų JAV laikraščių, nes jie įgalina už tuos pačius kaštus laikraštį gausiai iliustruoti, ir iliustruoti tokiomis nuotraukomis, kurios nesikartoja kituose laikraščiuose.

Dirva jau turi planą, kaip tokių nuotraukų, vaizduojančių ne

vienos kurios lietuvių kolonijos, bet viso pasaulio lietuvių gyvenimą, greit gauti ir jomis plačiau skaitytojus sudominti. Jau ir dabar mes, palyginti su kitais lietuvių laikraščiais, jų nemažai dedam, bet jų paruošimas spaudai labai brangus, o be to, jos ir ne taip gerai išleista, kaip gali būti ofsetinė spauda.

Čia minėtos priežastys ir verčia mus įsigyti pilną savo spaustuvę, įsigyti modernesnę, labiau pritaikytą dabartiniam reikavimams. Tik tais sumetimais

Kas ir kur?

• Tautinio Kongreso pasirengimo darbai New Yorke spartėja. Balandžio 9 d. Liet. Piliiečių Klubas, Brooklyne, Juozo Ginkaus, Birutės Paprockienės, dr. B. Nemicko ir Prano Narvydo iniciatyva, buvo sukiesta 27-ųjų New Yorke veikiančių org-jų atstovai kongreso rengimo reikalais pasitarti. Dalyvavo 24 atstovai.

• Los Angeles mieste balandžio 11 d. mirė dr. Vytautas Bendoravičius, buv. Vytauto Didžiojo universiteto medicinos fakulteto lektorius bei nervų ir psichikos ligų klinikos asistentas. Vėlonis buvo gimęs 1891 m. XI. 12, baigęs Kijevo univ. medicinos fakultetą, Lietuvai kuriantis 1919-1920 metais dirbęs gydytojo darbą fronte, 1927-1940 metais karo ligoninės nervų skyriaus ordinatorius. Psichonervinės higienos klausimais

mes paskelbėm \$20,000 vajų, tik tais sumetimais mes raginam visus savo bendraminčius, mums prijauniančius ir mūsų mielus skaitytojus ateiti į talką. Be tos talkos mes savo planą negalėsime įgyvendinti ir laikraščio reikiamai sustiprinti.

bendradarbiavo Medicinoje, Lietuvos Aidede, Vaire, N. Romuvoje, Sveikatoje. Atskirais leidimais buvo paskelbtos "Nervų sveikata" bei "Eugenika ir išsigimimas".

• Kun. Dr. M. Kavolis iš Kanados persikėlė į mišrią, pusiau lietuvišką ev. liuteronų parapiją Amerikoje. Jo dabartinis adresas: 309 Collinsville Ave., Collinsville, Ill.

• P. Šimėnienė, Moterų Vienybės pirm., ilgą laiką su vyru Jonu Šimėnu praleidusi Miami, Floridoje, grįžo į New Yorką ir pradėjo rūpintis Moterų Vienybės rengiamu pobūviu, vadinamu pavaršariniiais šokiais, kurie įvyks gegužės 17 d. Grand Paradise Ball-Room, Brooklyne, 320 Grand Street.

• Rašytojas Stepas Zobarskas yra paruošęs ir spaudai atidavęs lietuvių liaudies pasakų rinkinį — Lithuanian Folk Tales.

Berods tai bus pirmasis lietuvių liaudies žodinės kūrybos įrašas į anglų kalbą, o mūsų pasakos juk nuostabiai gražios ir vertos platesnio dėmesio. Tačiau, leidykla sutikusi šį rinkinį iš-

leisti, pareikalavo iš autoriaus 600 egz. iš anksto pačiam išplatinti. Jei šiam sumanymui, užsiimančiam knygą, autorius ras pritarimą, ji pasirodys dar šią vasarą.

Be gražių ir įdomių mūsų liaudies pasakų jie rasime ir 30 dail. A. Korsakaitės iliustracijų. Taip pat gražus bus įrisimas, tinkamas lietuvių vardo reprezentacijai.

Be abejo, po 10 gyvenimo metų šiam krašte, visi turime amerikiečių draugų bei geradarių šeimų, kuriems ši knyga būtų vertinga ir reta dovana, todėl užsiprenumeruokime, paremdami ne autoriui, bet padėdami jam garsinti svetimuose lietuvių liaudies kūrybą bei Lietuvos vardą. Knygos kaina 4,50 dol. Adresas: S. Zobarskas, 85-37 88 St., Woodhaven 21, N. Y.

PHILADELPHIA

IDOMUS KONCERTAS

A. L. T. S-gos Philadelphia skyrius balandžio mėn. 20 d. Lietuvių Muzikalinio Klubo salėje — 2715 E. Allegheny Ave., rengia didelį pavasarinį koncertą. Programą išpildys sopranas J. J. Liustikaitė, dainavimą studijuojanti Italijoje ir turėjusi eilę sėkmingų koncertų Anglijoje, Vokietijoje ir Amerikoje, o ypač gerai pasirodžiusi Čikagos operoje Fauste Margaritos rolėje.

Kiti du programos dalyviai: baritonas Arnoldas Vokietaitis, nuolatinių dainuojamųjų per televiziją Arthur Godfrey programoje ir philadelphietis akordeonistas Charles Daubaras, pernai trumpai pasirodęs Tautinės S-gos šiuo pinyje, savo koncertais pasižymėjęs ne tik amerikiečių tarpe, bet ir visoje Europoje.

Kaip matyti, pajėgos yra labai stiprios, o puiki ir didelė salė, manoma, bus užpildyta klausytojų.

Po koncerto klubo patalpose veiks bufetas ir bus šokiai. Koncerto pradžia 4 val. p. p.

A. L. T. S-gos Philadelphia skyrius maloniai kviečia visus lietuviško meno mėgėjus į šį rengimą būtinai atsilankyti.

Nelaimingu sutapimu tą pačią dieną šv. Kazimiero parapijos mokiniai rengia savo vakarėlį. Tačiau norintieji dalyvauti mokyklos vakarėlyje neturėtų praleisti progos aplankyti ir Tautinės S-gos koncerto, kurs prasidės 4 val., o mokyklos tik 7 val. Taigi, suspėti galima visur.

RUOSIAMASI IDOMIAM VAKARUI

Vietos Tautinių šokių grupė, kuri tautiniais šokiais gražiai reišiasi ne tik savoje, bet ir kitose tataučių visuomenėje, gegužės 3 d. 7:30 val. Hispanos Unidos salėje ruošia įdomų koncertą.

Meninėje programoje — A. Vokietaitis, Blandyčių Trio ir tautiniai šokiai.

Tikimasi, kad vietos visuomenė, įvertindama tautinių šokių grupės darbą lietuviškoje veikloje, savo pritarimą parodys gausiai atsilankydami.

ISRINKTA

Vietos SLA kuopa vyriausiojo Susivienijimo vadovybės vadovybės nominavo: į prezidentus — J. R. Verbalį, viceprezidentus — A. S. Trečioką, sekretorius — M. J. Viniką, išdėstius — A. Chapliką, išdėstius — J. Arlauską, dr. kvotėjus — dr. S. Biežį.

Seiman, kuris įvyks Čikagoje gegužės mėn., išrinkta atstovais: F. Motuzas, J. Ambrose ir dr. J. Kaupas.

A. Ambrose, p. Januškevičienė, V. Pauža, I. Kaunelis, Boreišis. ti. JK

SUEIGA

Bendra skaučių ir skautų Sv. Jurgio sueiga įvyks Hispanos Unidos salėje 11 val.

STUDENTŲ TEISMAS

Lietuvių Studentų Sąjungos vietos skyrius balandžio 20 d. 12:30 val. mažojoje Hispanos Unidos salėje ruošia viešą studento teisimą. Teisėjai: rašytoja Alė Rūta Nakaitė, dr. A. Damušis, J. J. Kaupas.

Visuomenė kviečiama dalyvauti. ti. JK

Mes duodam ir iškeičiam Eagle Stamps

KETVIRTADIENI — PENKTADIENI — ŠEŠTADIENI
ŽEMOS KAINOS — DIDELĖS SUTAUPOS — EXTRA

Vertybių dienos KELETAS TIPISKŲ MAY'S VERTYBIŲ

Vyrų Zip Front žakietai

Reg. 3.98 vertės

2.69

VERTYBIŲ DIENOS!

Vandens nepraleidžiam žakietai su sleg apikakle, cuffs ir botto. Dydziai 36-46.
Basement Men's Clothing Department
Downtown & On the Heights

Vyrų Denim Sportiniai Žakietai

Reg. 3.98 vertės

2.49

VERTYBIŲ DIENOS!

Neblunkančio denim, sanforizuoti žakietai. Dydziai 36-46. Skalbiama.
Basement Men's Clothing Department
Downtown & On the Heights

Vyrų Denim Boxer kelnės

Reg. 2.98 vertės

1.99

VERTYBIŲ DIENOS!

Sanforizuoto neblunkančio denim kelnės, mažos, vidutinės, didelės ir extra didelės.
Basement Men's Clothing Department
Downtown & On the Heights

Berniukų Chino Twill kelnės

Reg. 2.99 vertės

2.59

VERTYBIŲ DIENOS!

Sanforizuoto chino twill Ivy league kelnės. Dydziai 6-18. Khaki arba juodos.
Basement Men's Clothing Department
Downtown & On the Heights

Vaikų Morphul trumpos kojinės

Reg. 69c vertės

3 poros \$1

VERTYBIŲ DIENOS!

Populiarios baltos arba spalvotos kojaitės, dydziai 8-11. Maži netaisyklumai.

Basement Hosiery Department
Downtown & On the Heights

VYRŲ IŠEIGINĖS KELNĖS

Reg. 5.98 vertės

3.99

VERTYBIŲ DIENOS!

Rayon gabardino kelnės, tamslai rudos, navy mėlynos, vid. mėlynos, charcoal pilkos, peal pilkos ir rusvos. Dydziai 29 iki 42! Gražiai pasiūtos.

The May Co.'s Basement Men's Clothing Department
Downtown & On the Heights

VYRŲ TWILL DARBO KELNĖS

Reg. 2.98 vertės

2.69

PORA

VERTYBIŲ DIENOS!

Sanforizuotos, unijų gamintos 5-Bros. Chino twill darbo kelnės, khaki ir pilkos. Juosmens dydziai 29 iki 42. Patvarios, gerai pagamintos. Su zipper fly.

The May Co.'s Basement Work Clothing Department
Downtown & On the Heights

Šiltos Cannon antklodės

Reg. 3.98 vertės

1.99

VERTYBIŲ DIENOS!

Parinktos antrarušės, lygių spalvų, su rayon sutvirtinimais, 72x48" dydziai. Rožinės, mėlynos arba žalios.

Basement Bedding Department
Downtown & On the Heights

"Flow" aliejiniai Dažai

Reg. 4.95 už gal.

2.99

Neblizgantys sienų Alkyd aliejiniai dažai 5 gražių spalvų. Tik vidaus darbams.

Basement Paint Department
Downtown & On the Heights

"Sno-Drift" balti dažai

Reg. 5.49 už gal.

3.99

Neblizgantys balti dažai luboms, sienoms ir t.t. Lengvi naudoti... Patvarūs.

Basement Paint Department
Downtown & On the Heights

Vyrų Broadcloth Pizamos

Reg. 3.95 vertės

1.99

Skalbik ir dėvėk, sanforizuoto broadcloth coat arba middy stiliaus. Dydziai A, B, C ir D. Netaisyklumai.

Basement Men's Furnishing Department
Downtown & On the Heights

Vyrų medvilniniai T-marskiniai

Reg. 89c — \$1. vertės

49c

Šukuotos medvilnės, nyponu sutvirtintos apikaklės, trumpos rankovės, gerai pasiūti. Dydziai S, M, L. Netaisyklumai.

Basement Men's Furnishing Department
Downtown & On the Heights

Vyrų medvilninės darbo kojinės

Reg. 50 c.

29c

VERTYBIŲ DIENOS!
Geros, šukuotos medvilnės baltos kojinės, pilno ilgio arba su ištempimais blauzdinėm. Dydziai 10 1/2-13. Netaisyklumai.

Basement Men's Furnishing Department
Downtown & On the Heights

CHICAGOS GYDYTOJAI

Tel. ofiso PProspect 8-1717
Rezidencijos REpublic 7-7868

Dr. S. Biežis

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

3148 West 63 St.

VAL.: 1-3 popiet ir 7-8 v. vak.
Trečiadi. ir sekmadi. ofisas uždarytas.
Šeštadi. tik nuo 1-3 val. popiet.
Rezid. 3241 W. 66th PLACE.

Tel. ofiso EVERglade 4-7376
Tel. buto GRaceland 2-9203

Dr. Juozas Bartkus

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Norvest Medical Center

2336 West Chicago Ave.

Chicago 22, Ill.

VAL.: 1-3:30, 6-8:30 p. p. pirmadi., antradi., ketvird., penktadi.

Tik susitarus trečdieniais.

Skaitydami KARĮ būsite gerai informuoti apie pasaulinius karinius įvykius, rasite straipsnių iš karinės ir Lietuvos istorijos reikalingus lietuvių atsiminimus iš įvairių laikų.

Metinė prenumerata \$5.00; rašykite: KARYS, 916 Willowhbs Ave., Brooklyn 21, N. Y.

PERTVARKYMO ISPARDAVIMAS

Budget Prints

1/10 Flat Fold

VERTES IKI 69

4 už \$1.00

DAUG KITOKIŲ DALYKŲ.

SCOTTS 5 & 10STORE

7036 Superior Ave.

DIRVA

atlieka įvairius spaudos darbus. Jūs galite pigia kaina atspausdinti profesines korteles, įvairias blankas, vakarams biuletenus, vestuvių pakvietimus, plakatus ir kt.

Užsakymai priimami ir paštu.

DIRVA — 1272 East 71 St.
Cleveland 3, Ohio
Tel.: HE 1-6344

"Medžio Drožiniai Gimtajam Kraštui Atsiminti"

Igno Končiaus albumas

kalba į savo tautiečius ne žodžiais, bet drožiniais.

Gaunama pas knygų platintojus ir pas leidėją:

L. J. Končius, 534 Broadway, So. Boston 27, Mass.

223 puslapiai. Daugiau 100 nuotraukų. Kieti viršai.

Kaina \$5.00

Kelionė į Pacifiko kraštus (23)

Atsisveikinant su Australija

JUOZAS J. BACHUNAS, Sodus, Michigan

Prieš atsisveikindamas su Sydneji ir Australija, paskutinį vakarą vienoje Abromatta priemonės salėje pademonstravau lietuviams Margo filmą ir pridėjau pranešimą apie Amerikos ir Australijos lietuvių gyvenimą. Žmonės filmu buvo labai patenkinti, nes iš ekrano girdėjo lietuviškai dainuojant, deklamuojant, kalbant. Po to buvo kavutė su užkandžiais, palydima pasikalbėjimų ir mano įspūdžių apie Australiją. Tada dar išvykome į V. Bitino gražius namus, kur irgi buvo surengtos vakšės.

Čia, šalia Bitino, dar dalyvavo dainaviečiai Kasevičiai ir Daudarai, kurie mums padainavo daug gražių lietuviškų dainų. Iš karto buvo matyti, kad tai jau profesionalų dainininkų menas. Dekui Bitinams už malonaus vakaro užbaigtuves, o Vazgelevičiui už mudviem suteiktas kelionės patarnavimus per visą ilgą dieną ir vakarą.

Australijos lietuvių auklėjimo ir sporto valdyba per jos pirmininką Daudarą sveikina Amerikos ir Kanados lietuvių sportininkus... Svaivio Bitino linkėjimai J. H. Baltrušaičiui Chicagoje, kuris pirmą dieną gyvenęs Sydnejuje... Aš pats didžiai apgailestauju, kad užbuvau ilgą dirdžiūsiuose Australijos miestuose ir niekaip nebegalėjau aplankyti lietuvių, pamatyti jų namų ir sodų kitose mažesnėse vietovėse, kaip Brisbane, New Castle ir tolimame Perth, kur, kaip man pasakojo, dar gyvena apie 200 lietuvių ir kai kurie nebologai prasigynę.

1957 metų pabaigoje sukako tik 10 metų nuo pirmojo pokario lietuvių imigrantų atvykimo į Australiją. 1947 m. lapkričio 28 dieną JAV armijos laivas "Gen. Stuart Heinzelman" iš Bremerhaveno Vokietijoje, po 30 dienų kelionės, pasiekė Premantle uostą vakarinėje Australijoje... Laive buvo 800 pabaltiečių, jų tarpe 439 lietuviai, visi viengungiai. Per dešimtį metų didelė jų dalis jau sukūrė šeimas, augina vaikus, dalis išėjo aukštųjų mokslus, įsitvirtino visuomenėje. Pradėjo ledų (ice cream) biznį, kuris tada dar nebuvo išplitęs. Darwine, ir tai atnešė pelno. Paskui perėjo į šaldytuvų biznį, kurių tada irgi dar nebuvo, ir uždirbo daug pinigų. Paskui, kol dar Darwine miestas nebuvo pasidavęs didelei karinei stovyklai,

jis pradėjo supirkinėti didelius žemės plotus, namus, biznio įmones. 1954 m. už dideles sumas pardavė perlų gaudymo laivus, taip pat namus ir krautuves, už kurias dabar gavo 700,000 svarų. Sydnejuje tebeleiko namus, kur atvyksta pagyventi, nes Darwine, šalia pusiaujo, vasaros būna per daug karštos; pasilaiko ten viešbutį ir vieną kitą įmonę, bet šiaip jau pramogauja ir gyvena, lyg būtų išėjęs pensijon...

Kaip dabar kelionėje mačiau ir įsitikinau, mūsų gabiams broliams lietuviams, atrodo, nereikia laukti 30-40 metų, kol jie įstos į graiko Paspolio pėdas. Jau kai kurie į jas žengia, kaip Matulevičius Adelaidėje, Genys ir kompanija Canberraje, Butkus Sydnejuje, Linkus ir Vasilasauskas ir dar keli, kuriuos atskirose vietose esu išminėjęs. Progu čia daug, tik reikia pasiryžimo, išvermės, geros sveikatos ir darbštumo. Kaip graikas Paspolis, taip ir ne vienas lietuvis, be abejo, turėjo ir turės nepasisekimų, bet su protu ir darbu pagaliau išplauks į viršų. Kaip rašoma, Paspolis dažnai dirbdavęs po 80 valandų į savaitę, kartais dar daugiau. Dirba ir mūsų šie. Nes doras darbas žmogaus negadina...

Deja, yra viena tragiška skaudinti ir kone be išieities Australijos lietuvių gyvenimo pusė — tai viengungių likimas. Apie tai man pasakojo Adelaidėje J. Kalvaitis, Sydnejuje Kalakauskas ir daugelis kitų. Daug medžiagos prisirinkau tuo klausimu, bet bijau, kad man gali tekti atidaryti vedybų biurą, — biznis įdomus, bet jo jau nebe norėčiau.

Sensenbrenner turi būti Ohio gubernatorius

LIAUDIES ŽMOGUS, JO KAIP COLUMBUS BURMISTRO, DARBAI RODO, JOG JIS KOVOJA DĖL VISŲ ŽMONIŲ

Atviras ir drąsus, burmistras Sensenbrenner tiki į pagrindinius Demokrato partijos principus. Keletas viešų pareiškimų rodo jo nusistatymą:

"Aš nekenčiu lūšnynų, kur žmogaus dvasia žūsta. Jie (lūšnynai) turi būti pašalinti iš mūsų miestų..." "Aš tikinu, kad žmogus, kuris kasa griovius, yra lygiai svarbus mums, kaip ir Jungtinių Valstybių Prezidentas..."

Burmistras Sensenbrenner, demokratų kandidatas į gubernatorių, nebijo užimti pozityvių pozicijų, liečiančių dirbančius vyrus ir moteris. Jis yra

- UŽ NEDARBO PASALPŲ PADIDINIMĄ
- UŽ PAGERINTAS SENATVĖS PENSIJAS
- UŽ ĮTRAUKIMĄ DAUGIAU PRAMONĖS Į OHIO
- UŽ GERESNIUS KELIUS VISOSE VALST. BENDRUOMENĖSE
- PRIEŠ TAIP VADINAMĄ "TEISES DIRBTI" ĮSTATYMĄ

LAIMĖK SU SENSENBRENNER, BALSUODAMAS UŽ JI GEGUŽĖS 6 D. PIRMINIOSE BALSAVIMUOSE

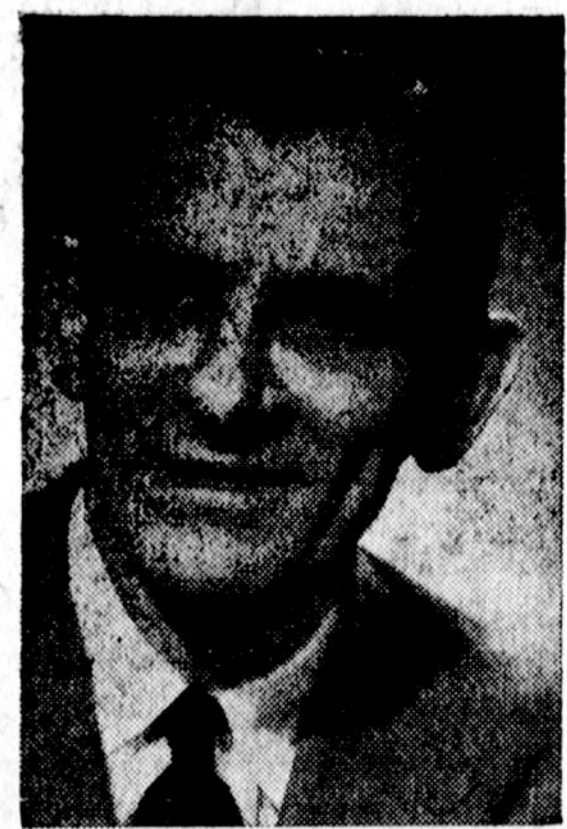
• REIKALAUK DEMOKRATŲ SĄRAŠO •

X

M. E. SENSENBRENNER

Sensenbrenner for Governor Committee

Arvin J. Alexander, Secretary-Treasurer

SVETIMASIS

GIOVANNINO GUARESCHI

Tam tikru momentu tėvas pastebė, kad namie, šeimoje, vienas yra svetimas. Motina greičiausiai ne. Tarp kita ko, aš niekada nesu buvęs motina, todėl kalbu vien tik apie savo patirtį.

Taigi, vieną dieną pastebėjau, kad namuose vienas yra svetimas.

Tuo įsitikinau, kai mes visi sėdėjome prie stalo, ir aš atidžiai stebėjau savo mylimųjų galvas ir priėjau išvados, kad jos, kaip paprastai, buvo keturios: viena Margeritos, viena Albertino, viena Passionarios ir viena Giovannino.

Ir vis dėlto jaučiau, kad mūsų tarpe sėdėjo svetimas: svetimas iš tikrųjų buvo Albertino.

Albertino buvo tik devynių metų, bet jau visiškai susiformavusi asmenybė: pilnas orumo, rezervuotus, ir kasdieniniuose pasikalbėjimuose apsiribojęs vien tik apie esminiais dalykais.

Aš atsimenu, kad tą savaitę, kurią jis buvo ypač kalbus, esu jo balsą išgirdęs tris kartus. Anksti rytą jis atėjo į mano kabinetą, kad praneštų:

— Kava jau verda.

Ketvirtadienio vakare, kai mes dar tebesėdėjome valgomajame, jis pakėlė galvą nuo knygos, kurią tuo metu skaitė, ir paklausė:

— Kas yra antipodai?

Šeštadienį jis vyko su motina į laukus ir, prieš išeidamas iš namų, pasakė:

— Iki pasimatymo!

Jis mane atsimindavo, tik svarbiu reikalui ištikus. Vieną dieną jis pranešė man, kad mokytojas reikalaujantis kvadratinio metro popierio, išdalinto į kvadratinus decimetrus, ir vienas tų kvadratinų decimetrų turės būti padalintas į mažesnius kvadratus.

Prisipažįstu, kad retai taip rūpestingai ir atsidavęs dirbau: paėmiau didelį lapą popierio, išbraižiau jame vieno metro kvadratą, išdalinau kvadratą į decimetrų tinklą, ir pirmąjį kvadratėlį dešinėje viršūjėl išdalinau į kvadratinų centimetrų tinklą.

— Ar taip gerai? — paklausiau pagaliau.

Albertino rūpestingai patikrino, ar keturi šonai tikrai turėjo po metrą, suskaičiavo decimetrus, paskui mažuosius centimetrinius kvadratėlius.

— Vieno kvadratinio centimetro trūksta, — pareiškė jis baigęs. — Negali būti, — atsakiau. — Kiekvieną kvadrato pusę padalinta į dešimtį lygių dalių, ir linijų, kurios išvestos lygiagrečiai su šoninėmis, yra dešimtų kartų po dešimt, taigi gaunasi šimtas lygių kvadratėlių. Paskaičiuok dar kartą ir pamatysi, kad mano tiesa.

— Nereikia, — atsakė Albertino. — Aš pasitikiu tavim.

Tas pasitikėjimas mane labai nudžiugino, tačiau jis neturėjo manęs išmušti iš pusiausvyros. Albertino jau toks yra, ir aš viena gražų vakarą priėjau išvados, jog namuose yra svetimas, ir tas svetimas buvo Albertino.

Aš nieko nesakiau Margeritai; jei aš jai būčiau pasakęs apie svetimąjį namuose, iš to būtų kilusi scena, kaip kriminaliniame romane. Aš atsiguliau ant sofos savo kambarielyje, ir neramiai laukiau. Kad kas nors turės atsitiikti, man jau buvo aišku.

Taip ir buvo. Netrukus įėjo Albertino.

— Vienas mokyklos draugų man pasakė, kad tu esi parašęs knygą, — pranešė Albertino.

Aš atsakiau, kad tikrai esu parašęs keletą knygų.

— Aš norėčiau jas paskaityti, — tarė Albertino.

Na va: to aš nelaukiau, aš buvau pri-

sidomėti, kam jis aktualus.

1958 m. sausio 3 d. reikėjo keltis anksti ir susitvarkyti bei atlikti australų valdžios nustatytus formalumus, prieš išplaukiant laivui į N. Zelandiją. Į laivą mūsų išlydėti atvyko ponai Daukai, Narušiai, Baužė su sūnumi, Kalakauskas, Statkus, kurio prekybos įstaiga "Rūta Delicatessen" labai norėjau aplankyti, bet nespėjau, toliau p. Procutienė su sūnum, kuris atostogauja Sydnejuje pas draugus, dar kai kurios ponios ir vienas tautietis, dirbąs netoli uosto. Bet nebesugebu visų teisingai išminėti, nespėjau į dieną susirašyti, abu su žmona buvome labai susijaudinę, nes iš tikrųjų sunku ir liūdna, kai reikia iš tokių gerų ir brangių lietuvių būrio išsiskirti.

Laive radome laišką iš A. L. Bendruomenės Krašto valdybos pirmininko Kovalskio, kuris tuo laiku Bendruomenės reikalais buvo išvykęs į Melbourną ir negalėjo atvykti laivan. Radau dvi telegramas: nuo Geniaus Procutos, kuris tuo laiku buvo Melbournė ir dalyvavo lietuvių studentų suvažiavime, o kitą iš Krausų, Meiliūnų ir brolių Valių. Dekui, visiems nuoširdžiai deku už linkėjimus!

Laivui pamažu atsitolinant nuo kranto, ilgai mojavome rankomis ir kartojome jau nebeįsimamus sudėjęs pasilikusius ant Australijos kranto.

Niekad neišdils mano įspūdžiai ir išgyvenimai su Australijos lietuviu. Negaila nei laiko, nei vargo, kol juos pasiekiau. (Bus daugiau)

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ ZINOMA SIUNTINIŲ FIRMA O R B I S

Siuntiniai įvairaus turinio siuntiniai į Lietuvą bei kitus kraštus. Siuntiniai pagal sudėtį gali būti maišyti, o pagal svorį iki 44 sv. (20 kg.). Persiuntimo išlaidos priklauso nuo svorio. Prašome sekti mūsų skelbimus, nes kiekvieną kartą stengsimės paduoti kainas vis naujų dalykų. Šiuos skelbimus laikykite kaip kainaraščius:

Maisto produktų kainos. Kainos su muitu. Kainos už 2 1/4 sv. arba už 1 kg.

cukrus	\$0.72	valg. alyva	\$2.30	apselsinai	\$1.40
ryžiai	0.95	kava	3.60	cinamonas	2.80
miltai	0.70	kakava	3.90	pipirai	2.75
taukai	1.80	arbatą	5.50	—	—
kumpis	3.25	džiov. vaisiai	1.90	Cigaretės amerik.	10
sviestas	2.65	razinkos	1.50	pok. \$4.00. Peiliukai	1.50
salami	2.80	figos	2.15	rėžtukai stiklui su	—
kump. dešra	2.25	datulės	2.25	deimantų (kaina su	—
kep. paštetas	2.25	slyvos	2.00	muitu) \$4.90. Reika-	—
beconas	2.60	šokoladas	3.55	laukite mūsų kaina-	—
sūris	2.50	saldainiai	2.40	raščių. Mūsų kaina-	—
medus	2.25	sardinkos 1 dėž.	0.25	raščiai ir patarnavi-	—
pien. miltel.	2.35	riešutai	2.80	mas — lietuvių kal-	—
margarinas	2.00	citrinos šviež.	1.50	ba.	—

Surinkę prekes pagal savo nuožūrą, pridėkite dar licencijai ir persiuntimui iki 22 sv. (10 kg.) į Lietuvą \$6.50 ir į Sibirą \$7.90. Už siuntinį 44 sv. (20 kg.) į Lietuvą \$9.50 ir į Sibirą \$12.30. Pastaba: Siuntiniai 22 sv. — paklipte įpakavimui apie 500-800 gramų; ir siuntiniai 44 sv. — apie 1.200 gr.

O R B I S

578 Wyandotte St., Windsor, Ont.
Tel.: CL 6-3982

3570 W. Vernor (GAIVA) 4414 S. Rockwell St. 4311 Sheridan Rd.
Chicago 32, Ill. Kenosha, Wisc.
Detroit 16 Mich. YA 7-2445 OL 4-2373
TA 5-9783

PET POSĖDŽIAUS EUROPOJE

Balandžio 16 d. Lietuvos Laivų Komiteto ir Lietuvos Delegacijos Pavergtose Europos Tautose pirmininkas Vaclovas Sidzikauskas išplaukė į Europą. Balandžio 23 d. visų devynių sovietų pavergtųjų Centro ir Rytų Europos valstybių delegacijų pirmininkai ir PET Delegacijos Paryžiuje nariai turės susitikimą su prancūzų politikais, rašytojais ir spaudos žmonėmis.

Balandžio 25 d. prasidės specialioji PET sesija Strasburge. Sesija prasidės vėliavų iškėlimo ir 40 metų bolševikinės vergijos sukakties parodos atidarymo iškilmėmis. Sesijos darbotvarkėje yra šie klausimai: (1) Maskvos peršamoji viršūnių konferencija ir pavergtosios Europos tautos; (2) Europos apsijungimas ir Europos Tarybos politika; (3) Sovietų kolonializmas; (4) Žmogaus Teisių problema (šie metai yra Žmogaus Teisių metai, nes sukako 10 metų nuo pasirašymo Universalės Žmogaus Teisių Deklaracijos), ir (5) Vengrijos klausimas Jungtinėse Tautose. Sesija baigsis balandžio 30 d. spaudos konferencija ir Strasburgo mero ruošiamu priėmimu Europos Tarybos ir PET delegatams.

Lietuvos Delegaciją PET Strasburgo sesijai sudarys: Vac-

lovas Sidzikauskas, Delegacijos pirmininkas; iš New Yorko: Valteris Banaitis iš Muencheno; Dr. Petras Karvelis iš Tuebingeno; pulk. Juozas Lankoronskis iš Briuselio; min. Eduardas Turauskas iš Paryžiaus; ir inž. Juozas Vilčinskis iš Londono.

Sesijai pasibaigus, V. Sidzikauskas lankysis didesnėse Vakarų Europos sostinėse ir, prieš grįždamas į Ameriką, gegužės 19-21 d.d. dalyvaus Pabaltijo valstybių diplomatinio atstovų delegacijų PET pirmininkų pasitarime Londone.

Ar įstoja į
V I L T I E S
draugiją?

GREITAI • GERIAUSIAI • LENGVAI
PINIGAI Į
LIETUVĄ

10 Rublių už \$1.—
Mokestis \$5.— iki \$50.00

PILNAI GARANTUOTA
KVITAS PARŪPINAMAS
EXPRESU PER 2 SAVAITES

GRAMERCY

744 Broad Street
Newark 2, New Jersey

Leista Bankų Dept.
ir aprausta.

Margerita atsiduso.

— Tu neturėjai jam duoti tą knygą. Tai buvo labai neatsargu.

Aš pyktelėjau ir pasakiau jai, kad pagaliau mano knygoje nešą jokių klaidų.

— Bet knygą juk tu parašėi, Giovannino. Vaikai neturėtų skaityti savo tėvų knygų. Nebent, jei jose būtų kas nors mokslinio, chemija ar fizika, bet jokių būdu ne literatūriniai dalykai. Ypač istorijos, kaip tavo, iš kurių niekad nesužinau, ar tu rimtai kalbi, ar juokauji, kai tu tikrus arba išgalvotus įvykius pasakoji.

— Tesupranta, kaip nori, — sušukau.

— Daug žmonių čia ir užsieny mano knygas skaitė, ir jiems patiko. Dėvynmečio vaikėzo nuomonė man nesvarbi.

Aš užgesinau šviesą, tačiau mano smegenys dirbo ir toliau. Ir tai nebuvo gerai.

Per pietus pamačiau Albertino vėl, ir elgiausi laisvai, kaip įmanydamas. Albertino neparodė jokio ženklo. Tačiau kitą vakarą, kai snūduriavau ant sofos, jis vėl įėjo.

Rankoje jis turėjo knygą. Priėjo prie lentynos, pastatė tomelį tarp kitų ir norėjo vėl išeiti.

— Ar jau perskaitei? — paklausiau.

— Taip, — atsakė. — Spausdinta didelėmis raidėmis, greit skaitoma.

Ir tai buvo viskas, ką jis pasakė.

Vertė J. P. P.

STUDENTU ŽODIS

Nr. 60

Redaguoja — G. Gedvila, D. Marcinkutė, R. Vėžys. Redakcijos
adresas: 1213 So. 49th Court, Cicero 50, Ill.

Nr. 60

NEMIRK LIETUVI!

Stai aplinkui kas kartą vis daugiau svetimų
Jie manęs ir aš nesuprasi!
Ir nunešime į patalpą šaltą kapų
Savo paslaptyje, savo žaidžias.

Maironis

Tai tremties tragedija, tai tremtinio kelias, kuriuo eina iš Lietuvos išvažiavęs senelis, tai kelias, kuriuo žengia ten gyvenimą išvydęs jaunuolis.

Gyvenimo prispirti apleidome savo tėvynę, gyvenimo esame spaudžiami aplėisti savo tautą. Pamažu mūsų skaičius nybura. Kaip bendruomenės prieš mus, esame tirpdomi nesustabdomos laiko srovės. Jei galima tikėti istorijai, praeis karta, antra, ir iš mūsų bendruomenės liks išsimėtę griaučiai.

Skaudu pagalvoti? Aišku, nes mes esame apsisprendę likti lietuviais. Mūsų šaknys išleistos Lietuvoje ir įsitvirtinusios savoje bendruomenėje. Mes norime likti stipria lietuvių grupe, kuri galėtų kovoti dėl savo tautos laisvės ir ją laimėjus, padėti jai atsistatyti.

Bet noras be veiksmo neturi reikšmės. Jei tarp jų nėra tiesioginio ir tampraus ryšio, gaunasi stagnacija. Iš šio išeina pagrindinis skirtumas tarp etinės ir gyvosios lietuviybės.

Etinė lietuviybė reiškia: mylėti savo tautą, tikėti ja, pašvęsti jai savo gyvenimą. Čia noras yra pagrindinis motyvas. Per jį sukuriamas lietuviybės idealas. Bet taip pat, kada jis yra izoliuotas, lietuviybė stovi vietoje, bet stovėti viena ji negali. Pripažindami spragą, kurią tik dinamiška kultūros dalis gali užpildyti.

Jei siekiame likti lietuviais, tai ta dinamiškoji kultūros dalis yra gyvoji lietuviybė. Ji reiškia ieškojimą, pažinimą, kūrimą. Joje glūdi tam tikras antagonizmas tradicijai, ieškojimas savo esmės, susirišimas su ją supančiomis kultūromis ir nuolatinis kitimas jos savybių. Jos esmėje glūdi veiksmas. Jis reikalauja, kad individas niekuomet nesustotų, bet nuolat žengtų pirmyn.

Mes galim būti tikri, kad, sustoję ieškoti, kurti, mes pranyksime mus supančioje civilizacijoje. Lietuviybė mirs ne tada, kai žmonės nustos save vadinti lietuviais, bet tada, kai paskutinis lietuvis nustos kūręs savo kultūros rėmuose ir pasitenkins liaudies dainų ir tautinių šokių lietuviybė.

TARP DVIEJŲ KULTŪRŲ

Šio straipsnelio siurauose rėmuose bus bandoma pažvelgti socialinių mokslų šviesoje į nutautėjimo procesą. Pati sąvoka — kultūra — įvairių įvairiai nusakoma. Šiuo atveju tai bus vartojama antropologine prasme. Kultūra — tai visuma kurios nors specifinės, atskiros grupės žmonių apsišvietimo. Suprantama, kad tai apima ir šios grupės individo vertybių skalę, sentimentus, tradicijas — juk mūsų elgesys yra šių visų faktorių apspindžiamas.

Atskiros grupės žmonių turi savitas kultūras, kaip tai tautinė kultūra — specifinė tai tautai; socialinės grupės ar klasės kultūra, kaip tai miesčionijos, buržuazijos. Pereinant iš vienos į kitą, keičiamas ir kultūra. Kiekviena kultūra keičiasi, formuojasi amžių bėgyje. Štai pvz. 1920 ir 1939 m. lietuviškosios kultūros aiškiai skiriasi. Tačiau kiekviena kultūra turi ir pastovius, esminius elementus. Pastaruosius praradus, žūsta ir kultūra, pvz. tokiu esminiu lietuviškosios kultūros elementu skaitau lietuvių kalbą (nors kai kas ir ginčys). Ją praradus, vargu ar gyva kūrybinga lietuviška kultūra įmanoma.

Angantį individą formuoja jo kultūrinė aplinkuma, šeima, draugai, mokykla, darbovietė ir visa socialinė padėtis. Jo galvosena, idealai, atsinešimai, siekliai, suformuoti šioje aplinkumoje, sudaro jo asmenybės pastovią sistemą. Tokia pastovia, išlygintą sistemą sau susikūrė ir įsivaino mūsų vyresnioji karta, augusi savame krašte, pastovioje aplinkumoje. Be abejo kiekvieno asmenybės buvo veikiamas karos viesulys, lagerio kiviurė, Chicago, New Yorko darboviečių triukšmas ir visos aplinkos. Tačiau išsineštas ilgais metais kultūrinės asmenybės tipas dažnai lieka pastovus. Vyresniųjų tremtinių, imigrantų tarpe vyksta nukultūrijimo procesas nors kartais ir dvasiniai skausmingas, bet lieka lėtas (Wirth, Campisi, Plateris).

Kultūrų kovoje

Tremtinys jaunuolis nuo mažumės savinasi dvi kultūras: lietuvišką ir amerikėnę. Jos į individą veikia atvirkščia proporcija. Beaugant mažėja lietuviškosios kultūros įtaka ir stiprėja amerikėnė, ypač per mokyklą, draugus, profesinį darbą — visur, kur individas susiduria su amerikėnės kultūros atstovais. Čia pastebimos skirtingos amerikėnės bei lietuviškosios kultūrų ypatybės.

Lietuviškoji kultūra turi aiškiai statinį charakterį — bandoma išlaikyti tai, kas atsinešta, gyvenama ir kuriama iš dar Lietuvoje užgyventų procentų. Amerikėnė kultūra aiškiai dinamiška, ji žengia priekiu, ji stato reikalavimus ir tiekia sprendimus. Nors turėdamos daug tapatingų elementų, būdamos didžiulios Vakarų kultūros narėmis, abi šios kultūros yra viena kitai antagoniškos. Pilnas pasisavinimas vienos atmeta kitą. Abi kultūros stato reikalavimus ir stumią individą savąja linkme.

Atlyginimas ir baudimas — taip gerai mums pažįstami iš mokyimo situacijų — abiejų vartojami. Štai už gerą anglų kalbos žinojimą, sugebėjimą amerikėnėn elgtis, reikštis, už pasirinkimą šiam kraštui priimtinos profesijos, individas atlyginamas ekonominiu pasisekimu, prestižu, geresne ekonomine padėtimi amerikėnėn visomenės tarpe; šių dalykų nežinašas, nemožas — blogesniu darbu, pašalpa, menkystės jausmu. Įdomu, kad mažumų nukultūrijimo studijos Amerikoje rodo, jog labiausiai ekonomiškai, profesiskai pažengusių mažumų atstovai yra daugiau amerikėnėn kultūra persiėmę, kaip kad vidutinis tos mažumos atstovas (White, Child, Warner).

Lietuviškoji kultūra atsiųgi na tuo pačiu: pilnas amerikėnės kultūros pasisavinimas išskiria individą iš lietuviškosios bendruomenės tarpo. Tremtinys jaunuolis yra rišamas abiejų kultūrų ir abi kultūros stato jam reikalavimus. Mokykla, sentiment-

tai, idealai, profesinė ateitis, ekonominis, socialinis pasisekimas riša jį su amerikėniu pasauliu; tėvai, draugai, sentimentai, idealai traukia ir laiko jį lietuviškoje visuomenėje. Nenuostabu, kad šis konfliktas vis labiau jaučiamas tremtinio jaunolio sąmonėje ir ieškoma sprendimo (A. Avižienis, T. Reimkis, "Mūsų Vytis", 1958; A. Gražiūnas, "Ateitis", 1958; J. Gailėnas, "Aidai", 1958).

Kaip šis konfliktas išsprendavo panašiais atvejais. Iki šiol darytosios studijos išskiria keturis galimų reakcijų tipus (Child). Jie aiškiai pastebimi ir mūsų tarpe, o ypač jaunuomenėje:

Keturi tipai

1. Individas niekinas abiejų kultūrų įstatymus, normas. Kadangi šiam individui buvo skiepijami dažnai priešingi dviejų kultūrų įstatymai, vertybės, normos, idealai — jis jokių neišsivieno. Jam nieko nėra gerbtina, šventa. Šis tipas dažnai sutinkamas recidivistų nusikaltėlių tarpe. Neatsitiktinai antroji imigrantų karta dažnai pasižymi aukštu nusikaltėlių skaičiumi, aukštesniu už pirmąją imigrantų generaciją, arba pilnų amerikėnėn (ketvirtą) generaciją. Šis nusikaltėlių procentas pakyla ypač stipriai šeimose, kurios yra tautiniai, religiniai maišytos. Šio tipo individas sutinkamas ir intelektualiniame pasaulyje — ciniško, griovėjo asmenyje.

2. Revolucionieriaus tipas. Čia individas pakelia revoliuciją prieš savo tautinės ar religinės mažumos praeitį — normas ir pasuka amerikėnės kultūros link. Tokis pasidaro taip vadinamas 120% amerikėnietis, atseit amerikėnietiškesnis už tikruosius amerikėnietis.

3. Užsidarėlis savojoje grupėje. Ši reakcija panaši į antrąją, tik šiuo atveju individas užsidaro savosios etninės grupės tarpe, visai ignoruodamas amerikėnį pasaulį. Ši reakcija veikia neįmanoma studijuojančiam, profesinį darbą bedirbančiam ar tam besirušiančiam žmogui.

4. Kompromisinis tipas. Individas bando sujungti savo asmenyje abiejų kultūrų elementus,

CLEVELANDO LITUANISTINĖS MOKYKLOS

TĖVŲ KOMITETAS

RENGIA

GRANDINELES PENKMEČIO VAKARĄ

PAVASARIO ŽIEDAS

PROGRAMĄ ATLIKS DAINININKAS VERIKAITIS, MUZ.

GAILEVIČIUS IR GRANDINĖLĖ.

rasti kompromisinį sprendimą abiejų kultūrų reikalavimams. Klinikinio psichologo akimis žiūrint, tai yra vienintelis galimas atsakymas. Staigus savo asmenybės pakeitimas neįmanomas. Neįmanoma atsiskirti nuo savo įsitikinimų, vertybių, draugų, tėvų ir išlikti sveika, tęstina asmenybe. Neįmanoma užsidaryti savam narvelyje, atsisirbojant nuo realybės ir netapti neurotiku.

Per visus šiuos tipus, ar bent dalį jų mes pereiname, iki nusistovime kuriame iš jų, dažniausiai kompromisiniam. Dažnai turime įvairius tipus įvairiose asmenybės srityse: linkstame dažnai į kompromisus lengviausiai ten, kur nepažeidžiami gyvybiniai mūsų asmenybės aspektai. Tačiau tai nuolat besikeičias procesas.

Ši trumpa apžvalga lai įgalina mus geriau suprasti save ir mus veikiančias jėgas. Lai įgalina geriau suprasti artimą ir jam padėti. Lai įgalina mus išauklėti Geresnį žmogų.

Vyt. Č.

AKADEMINIAME PASAULYJE

• Tautinis sąmoningumas ir jo kovos dvasia yra Santaros Akademinio Savaitgalio tema. Šis savaitgalis įvyks balandžio 26-27 dd. Detroito, Western YMCA patalpose, 1607 Clark St. Šeštadienį 10:45 val. atidarymas. Jį seka V. Kavolio paskaita "Tautinis sąmoningumas". Po pietų diskusijos: "Visuomeninės veiklos prasmė", dalyvaujant V. Adamkavičiui, G. Gedvilai ir E. Zabarauskaitė. Diskusijas praves Z. Rekašius. 7 val. vakare Jaunimo Subatvakaris. Sekmadienį po pamokų, 12:30 val., Dr. J. Kaupas skaitys "Kovą už individualizmą". Visas akademinis jaunimas ir jo bičiuliai maloniai kviečiami dalyvauti.

• Balandžio 26 d. Pensilvanijos Universiteto Huston Hall įvyksta Lietuvių Studentų Sąjungos studijų dienos. Rengimo komisijai pirmininkauja Putinas Mašalaitis, kurio adresas yra: Box 211, Bryn Mawr, Pennsylvania.

• Jūrėtė Starkutė dalyvauja Lituanus rėmimo vajuje, per kurį bandoma sukelti lėšų, kad šis žurnalas toliau galėtų reprezentuoti lietuvių tarptautinėje visuomenėje.

• Šeši lietuviai dailininkai jau sutiko dalyvauti lietuvių dailės

• Buvęs Korp! VYTIS pirminkas Ps. R. Viskanta gavo stipendiją iš Atomic Energy Commission ir rudenį išvyksta į Purdue Universitetą doktorato įsigyti. Kol Romualdas dabar dirba Argonne National laboratorijoje, Lemont, Ill.

• Studentai ateitininkai kovo 23 d. surengė Pax Romanos minėjimą, įvykų J. Jaunimo namuose. Prieš minėjimą buvo mišios Giminio Paneleš Sventėnais bažnyčioje.

• A. S. S. Chicago skyrius kovo 21 d. turėjo sueigą Jaunimo namuose, kurios eigoje tėvas J. Kubilius kalbėjo apie Sv. Kazimierą. Sueigai vadovavo sesė Gražina Musteikytė; diskusijas pravedė fil. A. Klorė.

• Korp Neo Lithuania praplėtinė savo valdybą, pakviesdami senj. D. Statkūtį tėvono pavaduotoja, senj. D. Leskaitytę ar biter elegantiarum pavaduotoja, ir J. Tysliavą jr. spaudos ir informacijos reikalų vedėju.

• Balandžio 6 d. Liet. Stud. S-gos Detroito skyrius surengė velykinius šokius, sutraukusius daug jaunimo. Ateityje skyrius numato suruošti studento teismą.

• Kovo 30 d. Santaros Detroito skyriaus pastangomis buvo suauktas visų studentų susirinkimas, kuriame buvo pristatytos trys pagrindinės studentų organizacijos bei panagrinėti būdai jų efektingesniai bendradarbiaujimui. Apie Stud. Ateitininkų S-gą kalbėjo J. Šoliūnas, apie ASS D. Šeputaitė, o apie Santarą A. Iljasevičius.

• Balandžio 19 d. Bostono Akademikai Skautai ruošia didelį linksma vakarį Tautinės Sąjungos namuose. Bus vaišės, programa ir šokiai.

• Antanas Mažiulis skaitė paskaitą "Žmogus ir evoliucija" Bostono studentų susirinkime, įvykusiame kovo 30 d.

• Šiais metais, tarp balandžio 8 ir 18 d., Vokietijos Krašto Valdyba suruošė Jaunimo sąskrydį kursais. Sąskrydis vyksta Vasario 16 gimnazijos patalpose, netoli Heidelbergo. Į jį pakviestas visas Europoje gyvenęs lietuviškas jaunimas.

• Vokietijos Liet. Stud. Centro Valdyba, Bonnos lietuvių studentams pagelbstint, suruošė minėjimą Bonnos Universitete. Be lietuvių ir kitų pabaltiečių atstovų, susirinko gana daug vokiečių, jų tarpe vyriausybės, parlamento, bei universiteto atstovų. Šis minėjimas rado malonų atgarsį ir vokiečių spaudoje.

dėsnius, kuriais grindžiamos šios rūšies teisinės procedūros. Jis peržvelgia minėtus įvykius Vengrijoje, Bulgarijoje, Rumunijoje, Čekoslovakijoje, Vengrijoje, Lenkijoje, prisimindamas trumpai, kiek fragmentarinės žinios leidžia, ir lietuviškųjų "raudonųjų raganių" likimą.

Knygoje konkrečiai ir gyvai atvaizduojamos tos intrigos, kuriomis komunistų partija įsigelejo Rytų Europos valstybėse

(metodo pavyzdį suteikia Bulgarijos ūkininkų partijos lyderio Petkovo byla ir pakorimas), ilgainiui Maskvos kova su titolizmu, Gomulkos istorija, partijos pirmųjų likvidacijos banga, o vėliau, taktikai keičiantis, kai kurių likviduotųjų rehabilitacija. Knygos gale sutrauktai patiekiami komunistinių valymų statistika bei chronologija, ilgiau apsisitariant prie pokarinio įvykių.

Raudonieji Viduramžiai parašyti labai sklandžiu bei judriu stiliumi, neretai atkuriant ir žmogiškuosius įvykių aspektus. Dėl to knyga perskačiusiam atmintį lieka gyvas tokių įvykių vaizdas. Šiuo atžvilgiu, knyga tarnauja kaip savotiškas aktyvus tolimesniam gilnimuisi į komunistinio aktualias problemas, ypač į taip vadinamo "tautinio komunizmo" apraiškas. Knyga duoda gana daug konkrečių medžiagos ir tuomi nubrėžia gaires išsamesnėms studijoms apie ideologines problemas, su kuriomis dabar susiduria Rytų Europos satelitai.

Knygos turinį pristato Bronio Railos įvadas, kuriame raginama atidžiau žvelgti į "tautinio komunizmo", neišleidžiant iš akių fakto, jog jis visvien lieka komunizmas. "Lemiamoji konflikto metu tarp komunistinio pasaulio ir laisvojo pasaulio, visos tos komunistinės frakcijos galiausiai bursis apie Maskvos centrą".

Raudonuosius Viduramžius išleido Santarvės žurnalas Londone, o platinimo atstovybė JAV turi Dirva. V. Dn.

• Buvo paskaitos, būdamos aukšto akademinio lygio, minių nesutrukė, tačiau jas lankiusiems pasiliko tikrai malonus atsiminimai.

Ramojus Vaitys

J. S. AUTO SERVICE

Sav. J. Švarcas
1254 Addison Road
Tel. HE 1-6352
Atdara nuo ryto 8 iki 7 v. v.

AUTOMASINŲ TAISYMAS

Mašinų viršaus taisymas ir dažymas; motorų, stabdžių patikrinimas ir taisymas, greičio dėžės ir kt. mašinų dalių įdėjimas. Pardudami amžini aku-muliatoriai.

24 hours towing.

Dienos telef.: HE 1-6352.
Nakties telef.: LI 1-4611.

MARGUTIS

yra pats seniausias Amerikos lietuvių žurnalas. Jis išeina kiekvieną mėnesį — yra gausiai iliustruotas, turiningas, įvairus ir skaitomas su malonumu. Margučio adresas: 6755 So. Western Ave., Chicago, Ill. MARGUČIO metinė prenumėrata \$3.00.

RAUDONIEJI VIDURAMŽIAI

TAI YRA

DVIDEŠIMTOJO AMŽIAUS VIDURIO
RAGANŲ MEDŽIONES

KRONIKA

PARAŠĖ

JONAS GIRDŽIUS - KLAUSUTIS

Knyga jau gauta Dirvoje. Ji yra 300 psl. ir kaštuoja po \$3.00, gi kietais viršeliais \$3.50.

Dirva yra vienintelis jos platintojas JAV. Prašom knygą tuoj užsisakyti, kad galėtume artimiausiu laiku išsiųsti.

Peenemiundės baltieji pirštai

GESTAPO SUIMA VERNER VON BRAUN

V-2 startas

Tai esąs sabotazas

10 val. 40 min. iš Peenemiundės pakyla He 111. Generalas Dornberger skrenda į "Wolfschanze". Fiurerio Vyriausioje Būstinėje jis pasiekia feldmaršalą Keitel. Keitel elgiasi, tartum Verner von Braun būtų valstybės išdavikas. Jis Dornbergeriui perskaito Stetino SS vadovybės telegramą:

... von Braun pokalbyje su savo bendraminčiais išsireiškė, kad niekad jis neturėtų noro iš raketos pagaminti ginklą. Jis ir jo draugai prie to projekto tedirbo, kad įkūnytų senąją, tarpplanetinio susisiekimo idėją...

Keitel pridėdavo savo komentarus:

— Tiems ponams gali kaštuoti galvas. Tai yra sabotazas! Dornberger mato, jog čia nieko nepasieks. Paties Hitlerio tuo metu nėra. Jis, galbūt, būtų kitaip nusprendęs. Dornberger prisimena, kaip Hitleris buvo suzavėtas, kai jis ir von Braun jam pademonstravo filmą apie V-2 veikimą. Vietoj to, kad visą V-2 programą įtenu plunksnos brūkšniu sustabdytų, kaip jis anksčiau grąsino, pamatęs minėtą filmą, Hitleris įsakė V-2 projektui duoti pirmenybę prieš visus kitus planus.

Dar tą pačią dieną Dornberger atsiranda Prinz Albrecht gatvėje, Berlyne. Čia, SS saugumo vyriausioje žinyboje pavyksta įgąsdinti aukščiausius SS vadus. Jis grąsina V-2 gamybos sugniužimu, jei von Braun nedalyvaus sprendžiamuose bandymuose, kurie numatyti prieš pradėdant šį ginklą naudoti Londono apšaudymui.

Dornbergeriui pasiseka. Pats Kaltenbrunner įsako paleisti Verner von Braun. Ir Dornberger pasiima savo globotinį iš Stetino kalėjimo.

Po poros dienų viskas pamišta — von Braun dirba toliau. Kiti suimtieji, kuriuos Dornberger negalėjo tuoj pat išlaisvinti, atvyksta po šešių dienų. Kaip tik dar laiku, kad dalyvautų kukočio gimimo dienos šventėje, kurią rengia Verner von Braun savo bendradarbiams 23-čią kovą.

Karinė slaptoji žvalgyba irgi randa reikalo įsikišti Peenemiundėn. Ji seka vieno paslaptingo asmens pėdsakus.

Pora dienų po atentato prieš Hitlerį, karinės žvalgybos vyr. leitenantas Heim pastebi vieno dažno svečio Peenemiundėje dokumentuose kai kuriuos netikslumus. Tas lankytojas yra profesorius Burckhardt — Pabaltijo vokiečiai. Jis dirba prie 10 cm. priešlėktuvinės raketos "Taifun" išvystymo.

Bandymams su "Taifun" Peenemiundėje vadovauja Dr. Scheuflen. Jį dažnai ir lanko Burckhardt, nes "Taifun" vis turi kokių nors trūkumų. Profesorius sudaro naujus planus, siūlo pagerinimus, nurodo klaidas, bet "Taifun" ir lieka "sirguliuojantis, rūpesčio kelias vaikas". O karo aviacija buvo daug vilčių sudėjusi į šią priešlėktuvinę raketą.

Karinė slaptoji žvalgyba seka profesorių Burckhardt, tiria jo praeitį, bet neranda nieko įtartino. Priešingai: jis dirba labai daug — dieną ir naktį. Jis neturi jokių draugų, retai su kuom susitinka. Vaziuodamas ar eidamas nesislapsto, pėdų nemėto.

Ir vis dėlto su juo yra kažkas netvarkoje. Surandama smulkmena Augsburgėje. Burckhardt yra nurodęs, kad jis dvidešimtųjų metų pradžioje ten dirbęs viename banke. Tačiau tokio banko iš viso nėra. Taip pat nerandama jo pavardės gyventojų registracijos skyriuje, o jo paties daviniais, ten jis yra ilgai gyvenęs.

Karinė slaptoji žvalgyba visą reikalą perduoda Gestapui. Šis jaučia stambia žuvį. Ir neklysta, bet kai kreipiamasi į aukštesnę instanciją, prašant leidimo profesorių sumti, nieko neįvyksta. Negaunama jokių nurodymų. Tuo tarpu profesorius Burckhardt dingsta, tartum žemė jį būtų prarijus. Tačiau jis pabaigoje šio pasakojimo vėl pasirodys. Ir pasirodys daugelio Peenemiundės mokslininkų išgaščiui...

SS veržiasi į Peenemiundę

Peenemiundėje vis labiau įsigali intrigos, pavyduliavimas, kova už geresnes vietas bei didesnę įtaką.

Jau kelios savaitės, kai SS generalas Kammler yra paskirtas specialiu Hitlerio įgaliotiniu visiems V (keršto) ginklams. Von Leeb įsakymu sausumos pajėgos (armija) sudarė 10-tą skyrių, kuriam vadovauja generalas Rossmann. To skyriaus uždavinys: "padaryti tvarką" ir rūpintis darbo tempo pagreitinimu. Generalinis direktorius Storch perima Peenemiundės ūkinę ir finansinę priežiūrą. Iki šiol niekas į tai nekreipė daug dėmesio. Išleista 13 milijardų reichsmarkų. Kam?

Vis dažniau Peenemiundėn lankosi "prominencija" — aukščiausieji svečiai. Sargybiniui prie Wolgast tilto pagrindinių vartų atrodo, jog SS nori šią vietovę okupuoti. Su 17 didelių keleivinių autobusų atvyksta Himmleris ir jo štabas. Atvažiuoja ne laukiai. V ginklų bandomieji startai, kuriuos jis nori pamatyti, tai diena! nenumatyti. Viskam paruošti reikėtų keletos valandų. Himmleris daro kandžias pastabas ir pareiškęs savo nepasitenkinimą apleidžia salą.

Atvyksta ir Goering. Jis įsako pademonstruoti visą V ginklų techniką. Bet tartum užkerėta. V-2 sprogdta, vos porą metrų pakilus. V-1, jau sėkmingai naudojama invazijos fronte, tik apleidusi katapultą, nukrenta Baltijos jūron. Priešlėktuvinė raketa "Krioklys" pakyla su šaudymo stalu.

Niekas nesiseka. Goeringas siunta. Eidamas pro paradui išsiriavusias kuopas staiga sustoja. Kreipdamasis į vietos karo komendantą majorą Harras, ima šaukti:

— Ką veikia čia visi tie vyrai, tui vistiek niekas nepavyksta? Karių trūksta. Pasiųsti juos į frontą!

(Bus daugiau)

Nedelsk nė vienos dienos, bet šiandien pat siųsk 1 dolerį ir užsisakyk metams jau aštuntus metus šiame kontinente einantį iliustruotą humoro-kritikos žurnalą

PELEDA

Išleina kovo, birželio, rugsėjo ir gruodžio mėn.

Rašykite dar šiandien: PELEDA, 231 Wallace Ave. S., Welland, Ont., Canada.

DIRVOS VAKARAS-KONCERTAS

Ivyksta gegužės mėn. 24 d. Slovenian Auditorium salėje.

Programa bus įvairi ir labai įdomi. Su eile meninių pajėgų dar tarimės, bet jau aišku, kad dainuos televizijos dainininkas Arturas Vokietaitis.

Visus clevelandiečius ir visus Dirvos skaitytojus kviečiame iš anksto tam vakarui-koncertui rengtis. Mes laukiame svečių ir iš toliau, nes tuo laiku keliai jau bus geri, o šeštadienio vakaras ilgas... Bus proga susitikti, pasibendrauti, senas pažintis atnaujinti ir naujas sudaryti.

Čiurlionio Ansamblio koncertas

Gegužės 4 d., sekmadienį, 7 val. vak. Čiurlionio Ansamblio duos Clevelande dar negirdėtą dainų programą, kurią su dideliu pasisekimu atliko Chicagoje. Koncertas įvyks Severance Hall mažojoje salėje (430 vietų).

Koncerte su ansamblio dalyvauja solistės Juzė Kristolaitė ir Aldona Stempuzienė.

Tomas Čiurlionis ir Stefanija Čiurlionytė-Douvan

Čiurlionio Ansamblio namams pirkti paaukėjo po \$100.00.

Clevelando Lietuvių Studentų skyrius rengia dailiojo žodžio ir skambios studentiškos dainos vakarą,

gegužės mėn. 11 d. Programą atliks: aktorius Vitalius Žukauskas, solistai studentai Audronė Gaigalaitė ir Alvydas Karaša.

ALTo atstovų metinis susirinkimas

Šaukiamas gegužės 4 d. (sekmadienį) tuoj po pamaldų, Šv. Jurgio parapijos salėje.

Darbotvarkėje: Valdybos metinės veiklos apyskaita, diskusijos dėl valdybos pranešimo, naujos valdybos rinkimai ir kt.

Maloniai prašome visus vienuolius, priklausančius ALTo Clevelando skyriui, prisijusti atstovų į šaukiamą metinį susirinkimą.

Kroatijos nepriklausomybės šventė

Clevelando kroatų kolonija praėjusį sekmadienį iškilmingai paminėjo Kroatijos nepriklausomybės septynioliktąją sukaktį.

Sachsenheim salėje, dalyvaujant vengrų, slovėnų, slovakių, čekų, lietuvių ir latvių atstovams. Lietuvius atstovavo ALTo valdybos narys Edvardas Karnėnas. Iš svečių kalbėjo Clevelando miesto majoro Celebreze atstovas, kongresmanas Vanik ir Michigano gubernatoriaus Williams. Ypač šilto ir pilnos užuojautos višoms pavergtoms tautos bavo Vanik ir Williams kalbos.

Pažymėtina, kad kroatų katalikiškoji dvasiškija yra labai aktyvi jų visuomeniniame ir politiniame gyvenime.

Kaip žinoma, 4,000,000 gyventojų Kroatija šiandien yra viena iš šešių respublikų Jugoslavijos federacijoje. Kroatija kovojo ir kovoja dėl savo nepriklausomybės ir yra priešinga komunizmo režimui, ypač serbų dominavimui.

Pilną nepriklausomybę Kroatija buvo išsikovojusi 1941 m. balandžio 10 d. ir jos neteko su paskutiniojo karo pabaiga, Titui įsiviešpatavus.

Iškilnoms vadovavęs Dr. John Prcela, pristatydams publikai lietuvių atstovą, pabrėžė, kad Lietuva daug daugiau kenčia nuo komunistinio režimo, negu Kroatija.

Dainos choras

balandžio mėn. 20 d., sekmadienį, Mrs. A. Mack namuose — 17724 Grovewood Ave., rengia card party. Užkandžiai ir dovanos prie staliukų. Pradžią 3 val. įžanga \$1.00.

Visus kviečia atsilankyti rengimo komisija. (31)

Maloniai kviečiame atsilankyti į rengiamą Clevelando Ateities Klubo vakarą

SAMOKSLAS PRIEŠ SAVUOSIUS

KURĮ VAIDINS

DETROITO DRAMOS MĖGĖJŲ
SAMBŪRIS

VAIDINIMAS ĮVYKSTA

1958 m. balandžio 26 d. 7 val. vak.

LIETUVIŲ SVETAINĖS SALĖJE

VAIDINIMUI UŽSIBAIGUS ŠOKIAI.

Clevelando Ateities Klubas

Samokslą prieš savuosius,

Vyt. Alanto 3 v. pjėsė, suvaidins Detroito Dramos mėgėjų sambūris balandžio 26 d. Ateities klubo rengiamame vakare.

Vaidinimas įvyks lietuvių salėje 7 val. vak. Pakvietimai iš anksto gaunami Dirvos redakcijoje, Spaudos kioske, pas Ateities klubo narius ir balandžio 26 d. prie įėjimo nuo 5 val. vak.

Rengėjai maloniai kviečia visuomenę atsilankyti ir pamatyti šių dienų gyvenimą vaizduojančią pjėsę. Vaidinimui pasibaigus, bus šokiai ir veiks bufetas.

Neolituany pobūvis

įvyks gegužės mėn. 3 d. Sachsenheim salėje. Įėjimas tik su pakvietimais, kuriais reikia iš anksto pasirūpinti. Jie gaunami pas visus korporantus. Norintieji pakvietimų gauti skambina p. Gaška — CE 4-8276.

JUMS GERI NAMAI

Eddy Rd. — St. Clair. Įmokėjimas \$1,500. 4 miegami kambariai, 1 šeimos namas, gaso šildymas, garažas, gražus sklypas.

2-jų šeimų namas, labai geram stovyje, nauji gaso furnace, garažai, arti susisiekimo.

RAY NAUSNERIS.
Namų prekyba; namų baldų ir automašinų apdrauda.
11809 St. Clair
UL 1-3919 LI 1-9216 (33)

SAUGU IR LABAI ERDVU

Tai yra gyvenimas Richmond Heights. Dar turime 8 namus likusius ant Swetland Blvd. Šie namai turi didelius salonus, valgomuosius, virtuves su įstatytais kepinimo ir virimo elektriniais pečiiais; atskiras šeimos kambarys, 3 arba 4 miegamieji, du garažai prijungti prie namo, viena su puse arba dvi su puse vonios. Sklypai 75 pėdų pločio ir 150 pėdų ilgio. Šie namai yra dviejų aukštų. Galima šiuos namus maityti kiekvieną dieną tarp 1 val. ir 5:30 val. Kainos yra nuo \$22,000.00 iki \$24,700.00. Vaziuokite Euclid Ave. iki Richmond Rd. Pavažiavus Richmond Rd. sukite kairėn į Swetland Blvd. Čia ir yra modelio namas.

J. A. GRICIUS Realty
19715 CHEROKEE AVE.
Netoli Naujosios Parapijos
Telef. IV 6-0811 arba AN 1-0249

Savininkas parduoda

A-1 stovy 7 kambarių vienos šeimos namą su garažu. Siūlykite kainą. Dėl apžiūrėjimo skambinti EN 1-6839. 7611 Myron Ave. Lietuviška apylinkė.

Dviejų šeimų namas

graziame Bratenahl rajone. Didelis sklypas. Per abu butus yra 11 kambarių.
Po 5 val. šaukti telefonu PO 1-5614.

ALTo Vakdyba

savo paskutiniame posėdyje nutarė paauguti iš savo kuklių lėšų žurnalui Lituanus 50 dol. ir Punsko lietuviams Lenkijoje 25 dol.

Posėdis Daugėlių namuose baigėsi prie vaisių stalo, gražiai pagerbiant valdybos sekretorių Vaclovą K a s a k a i t į jo 60 metų amžiaus sukakties progą. Pirmininkas J. Daugėla tarė žodį, įvertindamas V. Kasakaitį, kaip žymų Lietuvos parlamentarą, valstybininką ir visuomenininką. Sukaktui i n k u i įteikta dovana.

Pavergtų Tautų Komitetas,

pirminkaujant Alto valdybos pirminkui J. Daugėlai, posėdžiavo praėjusį sekmadienį lietuvių svetainėje. Lietuvius atstovavo J. Daugėla, A. Augustinavičienė, L. Leknickas, P. Gruodis ir K. Ziedonis. Komitetas apžvelgė dabartinę politinę padėtį ir priėmė keletą svarbių nutarimų.

Sensenbrenner, Columbus burmistras, demokratų kandidatas į gubernatorius,

yra gimęs Circleville, Ohio, 1902 IX. 18 iš imigrantų tėvų. Jis yra biblijos mokytojas, JAV skautų berniukų ir stovyklautojų mergaičių organizacijų viceprezidentas. 1954 m. buvo išrinktas Columbus miesto burmistru.

Jo administracijos laikotarpis pasižymėjo veiklumu ir pažadų išpildymu. Jam administruojant, Columbus išaugo iš 41 kv. mylios į 84 kv. mylių plotą. Jack Sensenbrenner visą amžių buvo demokratas, tikis į demokratų partijos principus. Drąsus ir atviras, jis kovoja už darbą ir biznį, už tai, kas geriau visos bendruomenės interesams. Jis yra užsitarnavęs Jūsų balso, ir reikia, kad jis būtų išrinktas Ohio gubernatorium. (Sk.)

J. CIJUNSKAS
LAIKRODININKAS

Taiso ir parduoda laikrodžius apyrankes ir kitas brangenybes. Sąžiningas ir garantuotas darbas prieinamomis kainomis.

753 E. 118 St.
Cleveland 8, Ohio
Telef.: LI 1-5466

PRANEŠAMA... NATIONWIDE'S naujas

ŠEIMOS DRAUDIMAS

Vienas gyvybės draudimas padengia visą jūsų šeimą... net automatiškai kiekvieną naują prisidėjusį (po 14 amžiaus dienų) NE KIEK NEPADIDĖJANT už mokamą vieną draudimą!

Skambinkit:
PAULINA MOZURAITIS,
Agentas
SK 1-2183

DEMESIO! GLOBE PARCEL SERVICE, INC.

Persiunčia Jūsų sudarytus naujų daiktų siuntinius

į Lietuvą ir visus Rusijos kraštus, apmokant muitą siuntėjui. Gavėjas nieko neturi primokėti.

Galima siųsti iki 44 svarų, jeigu persiunčiamieji daiktai telpa dėžėje, kurios dydis nustatytas JAV pašto taisyklių.

Oro paštu galima siųsti iki 22 svarų. Maistą kartu su rūbais siųsti neleidžiama.

Istaiga yra naujai perorganizuota ir klijentų patogumui naujose patalpose.

Gauta urmo kainomis gerų vilninių medžiagų ir odos. Šios prekės parduodamos siuntėjams savikaina. Priėmimo valandos kasdien nuo 9:30 iki 6 val. Trečiadieniais nuo 9:30 iki 8 val. Šeštadieniais nuo 9 iki 3 val.

Adresas: 1313 Addison Rd., kampas Superior ir E. 71st St. Tel. UT 1-0806.

Lauko teniso žaidėjų žinia

Šį sekmadienį, balandžio mėn. 20 d. 3 val. p. p., Dundurų bute — 1346 E. 66 St. įvyks LSK "žaibas" lauko teniso sekcijos susirinkimas. Sekcijos nariai, visi lauko teniso mėgėjai ir norintieji teniso išmokyti, kviečiami susirinkimui atsilankyti.

N. Plechavičius,
Sekcijos vadovas

I. J. SAMAS JEWELER

Šveicariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai
Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairus dovanų pasirinkimas.

7007 Superior Ave. Greta Ezella Theatre
Telef.: EX 1-3969. Bute: WA 1-2354

Mes kepame visokių pyragus, lietuvišką

duoną, tortus ir kitus skanumynus. Prašant išvežiojame į namus.

ST. CLAIR BAKERY

Sav. O'Bel-Obelenis

6212 Superior Avenue Tel. EN 1-6525

Antroji mūsų krautuvė yra

1404 E. 66 Street Tel. EN 1-4551

Čia Jūs gausite įvairiausių vyną, alų ir geriausius mėsos produktus.

Kreipkitės į mus ir būsit patenkinti

P. J. KERSIS

609 Society for Savings Bldg.—Cleveland, Ohio

OFISO TELEF.: MA 1-1778. REZIDENCINIA: PENINSULA 2621

Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiesčiuose, kreipkitės į mane, gausia pigia kaina. Taipgi gausit patarnaviną įvairiuose apdraudos-insurance reikaluose.

Sutaisau paskolas pirmo morgio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

LIETUVIŲ KLUBAS

6835 SUPERIOR AVE. EX 1-1143

Lietuvių Klubo Direkcija, visus lietuvius ir jų draugus, kviečia nepamiršti 1958 m. lietuvių klubo.

Praleiskite laisvalaikį su savais savuose namuose. Klubas turi įvairių garsiakalbių. Sėdėdami bet kurioje vietoje, galite klausytis muzikos, lietuvių radijo valandėlių. Visą laiką veikia televizijos aparatas. Penktadieniais veikia lietuviškų valgių virtuvė.

Atsilankę neapsiriksime, visi patogumai Jums.

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licenzijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai

35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue 936 East 185 St.
EN 1-1763 KE 1-7770

DIRVA

THE FIELD

Redakcijos ir administracijos adresas — DIRVA, 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio — Telefonas: Henderson 1-6344, Redaktorius Balys GAIDŽIONAS (buto telefonas: GL 1-3976)

ATLIKAU TIK PAREIGĄ TĖVYNEI

Kovotojo atsiminimai

ANTANAS SODAITIS

Stasys Butkus, karinės spaudos ilgametis bendradarbis, parašė atsiminimų knygą "Vyrai Gedimino kalne".

Autoriaus atsiminimai yra Lietuvos eilinio kareivio savanorio pasakojimai apie išgyvenimus Pirmajame pasauliniame kare ir Lietuvos laisvės kovose. Atsiminimai yra padalyti į dvi dalis, kurių pirmoji, apimanti pasaulinio karo įvykius, pavadinta Prieš Aušrą, yra tartum prologas antrajai knygos daliai — Vyčio ženkle. Šioje dalyje aprašoma savanorių rinkimasis į Vilnių, pirmasis Lietuvos vėliavos iškelimas Vilniuje Gedimino kalne (nuo to parinkta knygos pavadinimas), pirmosios aukos, Eimučio mirtis, kovos su bolševikais, lenkais ir trečiuoju prieš-bermontininkais.

Atsiminimai yra parašyti igudusio žurnalisto plunksna, vaizdžiu, gražiu ir lengvu stiliumi. Jais įdomiai nušviečiama Lietuvos valstybės atstatymo pirmosios dienos, viltys ir gyventojų nuotaikos, kada savanoriai rinkosi tėvynės ginti. Autorius apie savo pateiktą savanoriuotą šiaip rašo:

"Dar 1918 m. vasarą "Lietuvos Aids", redaguojamame Antano Smetonos, radau, jog Vilniuje, Lietuvos Taryboje, registruojami kareiviai ir kiti tarnautojai. Nors ir nežinojau, bet buvo duota suprasti, kad tai žinios reikalingos būsimai Lietuvos valstybei.

Pasiūniau laišką Lietuvos Tarybai ir paprašiau, kad ir mane įregistruotų į sąrašą, o kai reikės, pakviestų į kariuomenę.

Toks sąrašas prie L. Tarybos buvo pradėtas 1918 m. balandžio mėn. ir baigtas spalio mėn. Pirmuoju į sąrašą įsiregistravo karininkas Kazys Škirpa.

Tačiau į šį sąrašą nedaug tesiregistravo. Vos 41 karys: 39 karininkai ir 2 kareiviai. Kaip vėliau patyriau, iš kareivių buvau pirmuoju į šį sąrašą įrašytas." (Pusl. 76).

Taigi Stasij Butkų būtų galima laikyti pirmuoju Lietuvos kariuomenės eiliniu kareiviu, bet jis nepretenduoja į šį garbingą titulą ir visai teisingai atsiminimuose pastebi:

"Tačiau, kas iš tikrųjų buvo pirmasis savanoris, sunku ar veik neįmanoma nustatyti, nes daugel Lietuvos vietų registravosi savanoriai". (Pusl. 77).

Ne į vestuvinę puotą vyko savanoriai, bet rinkosi vyrai kar žygiams, kur laukė dideli pavojai. Tačiau visa tauta jautė Lietuvos istorinį momentą ir nepabūgo aukų. Anot autoriaus, "tėvas pasididžiudamas išleido mane savanoriu, į jo visą amžių svajotą Lietuvą ir žemaitijos "vaiską". (Pusl. 83).

"Mane palydėti į šiaulius, į geležinkelio stotį, pasisamdžiusi roges, atvyko buvusi knygnešė, teta Ona. Taip pat mane išlydėti atėjo ir senukas elgeta Kazys Nomeika, buvęs 1863 m. sukilėlis. Jis įteikė man 10 markių, sakdamas: "Vaikeli, mes seni, jau nebegalime eiti ginti Lietuvos. Taigi priimk nors šią mano dovaną. Kelionėje pravers". (Pusl. 85).

Nemažesniu sentimentu ir vaizdingumu autorius aprašo ir kitus išgyvenimus. Jie visi yra įdomūs ir skaitant vaizdai pralenka kaip filmos juosta.

Nors atsiminimų žanre sunku aptikti vientisą kūrinio mintį, bet S. Butkus knygoje pagrįdinė idėja yra gana ryški. Visame veikale jaučiama tili tėvynės meilė, patriotizmas ir aukojimasis aiškiam ir kilniam tikslui — tautos laisvei ginti.

Knyga labai patartina skaityti mūsų jaunimui ne vien tik todėl, kad joje apstu gražių aukojimosi, drąsos ir kovos pavyzdžių, bet kartu priaugęms karta padės geriau pažinti ir suprasti Lietuvos laisvės kovų laikotarpį ir valstybės atstatymą.

Pasakodamas savo atsiminimus autorius netaiko save centriniu asmeniu ir aprašo daugelį įvykių išskeldamas kovos draugų ir bendrų pergyvenimus. Taigi S. Butkus kalba ne savo vieno vardu. Jo atsiminimai tartum yra ir kitų, tokių pačių pilkųjų kovotojų pasakojimai apie kovas ir aukas ginant tėvynės laisvę.

Šį kūrinių S. Butkus davė savo amžiaus 60 metų sukaktįje. Todėl taja proga dera paminėti ir patį autorių.

Kilimo S. Butkus yra žemaitis iš Kartuvėnų, Padubysio vals., šiaulių apskr. Augo dvaro darbininkų šeimoje dienomis, kada mažai buvo mokėklų ir ne kiekvienas galėjo išeiti aukštesnį mokslą. Tačiau S. Butkus, nors ir sunkiose sąlygose, sugebėjo

susibūti liauti su knygomis ir lietuviška spauda, nulėmusia, galima sakyti, visą jo gyvenimą: jis tapo žurnalistu. Pradžioje rašinėjo keliems laikraščiams korespondencijas, o patekęs į kariuomenę, pradėjo bendradarbiauti karinėje spaudoje.

Nuo 1922 m. jis yra Kario redakcijos narys ir tose pareigose išbuvo iki Lietuvos okupacijos. Kai atgimė Kario žurnalas čia, S. Butkus mini dar vieną retą sukaktį — 40 metų bendradarbiavimą karinėje spaudoje. (I savanorius atėjo 1918 m.).

Per tą laiką S. Butkus yra parašęs daug straipsnių ir suredaguavęs keletą leidinių: Savanoris 1918-1920, Penktas Pėstininkų Pulkas 1919-1934, Savanoriai Kūrėjai ir kitos knygos.

S. Butkus buvo ir yra aktyvus taip pat ir organizaciniame gyvenime. Lietuvoje jis buvo nuo 1927 m. Lietuvos Kariuomenės Savanorių Kūrėjų Sąjungos centro valdyboje, čia jis yra Bendruomenės narys, dalyvauja Žurnalistų Sąjungoje, Amerikos Lietuvių Tautinėje Sąjungoje ir kitose organizacijose.

Už pasižymėjimą kovose ir narsumą S. Butkus yra apdovanotas Vyčio kryžiumi, medaliais ir kitais pagarbos ženklais. Tačiau būdamas kuklus jis niekad nesigyrė savo nuopelnais, nesiekė kariuomenėje nei civiliniame gyvenime aukštų ir pelningų pamerių. Užsiminus apie atliktus darbus S. Butkus atsako kaip karys: atlikau tik pareigą tėvynės labui.

CHICAGO IR CICERO

• Antanas Olis 1956 metais pastatė namus už du milijonus dolerių. Bet juos pastatė ne sau, o tai įstaigai (The Metropolitan Sanitary District of Greater Chicago).

Be kaip pastatė? Ogi be jokių naujų mokesčių iš piliečių kišenės. Ir dar susidarė \$85,000 sutaupos per metus. Kaip tai? Olio įstaigai reikalinga maž-

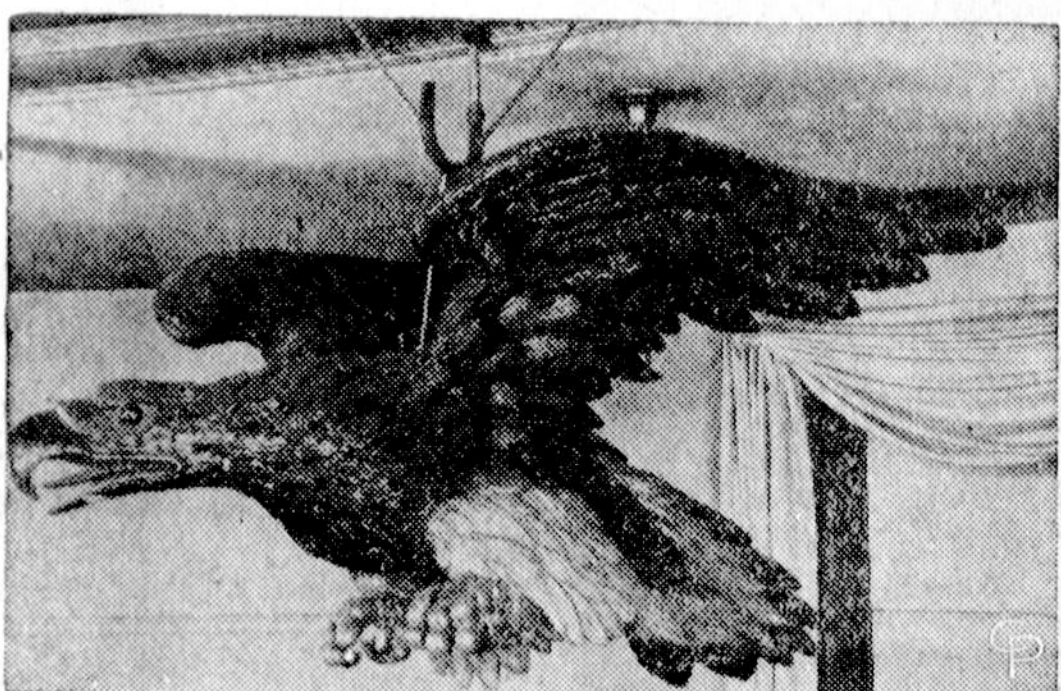
daug 55,000 kvadratinų pėdų. Nuoma kainuotų mažiausia \$5.00 už kvadratinę pėdą, arba per metus už visas patalpas reikėtų sumokėti \$275,000 nuomos. Naujo namo statybai Olio užtraukė paskolą, kurios grąžinimas ir procentai (per 15 metų) kainuos kasmet \$110,000 ir prie to dar kasmet numatyta \$80,000 namo tvarkymo ir remontavimo reiklams. Tokiu būdu ir gaunasi sutaupos po 80,000 dolerių kasmet, gi nenuostabu todėl, kad Olio Chicagoje žinomas, kaip mokesčių mokėtojų pinigų taupytojas.

• Juozas Bačiūnas, Tabor Farm, yra kandidatas į Amerikos Lietuvių Bendruomenės Tarybą, kuri bus renkama balandžio mėn. 27 d. Girdėjau, kad rinkimų propagandos vesti ar tai nereikia ar tai negalima. Ir tikrai, J. Bačiūnui propaganda nereikalinga. Svarbu, kad rinkėjas, skaitydamas kandidatų sąrašą, tikrai žinotų, kad ten įrašytas Bačiūnas yra tikrai tas pats iš Tabor Farm.

• Inž. Kęstutis Ječius, tik ką baigęs Illinois Institute of Technology, susituokė su Dalia Miečiūte, gegužės mėn. 3 d. 11 val. ryto Sv. Jurgio bažnyčioje, 3230 So. Litanica Ave., Chicago, Illinois. Vaisės 7 val. vakaro

Gubernatorius C. W. O'Neill balandžio mėn. 21 d. bus Clevelande 6:30 val. vakaro kalbės Masonic Temple. Norintieji išgirsti gubernatoriaus kalbą ir dalyvauti vakarienėje, kreipiasi į J. Smetoną.

Šis Amerikos erelis puos Briusely įvykstančią pasaulinę parodą.

Pakšto svetainėje — 2801 W. 38th Street, Chicago, Illinois. Kęstutis yra Kazimiero Ječiaus (Nepriklausomoje Lietuvoje buvusio Pienocentro direktoriaus) sūnus. Ječius turi dar dvi dukteris, kurios abi jau sušituokusios Amerikoje. Vienas Ječiaus žentas — Dunda, drauge su žmona yra įsteigęs gražų restoraną Cicero mieste. Lietuviai gausiai lanko. Ateina ir nelietuviai, kurie ieško įvairių ir skanių valgių.

• Klemensas Žukauskas, prieš porą metų iš Anglijos atvyko į Ameriką. Būdamas Anglijoje duoną pelnė anglų kasyklose. Amerikoje dirba inžinieriaus darbą. Visai nesenai pirkė namus. Jo sūnus lanko Morton High School ir yra didelis sportininkas. Uoliai dalyvauja ir lietuviškoje veikloje.

• Jasaitis Jonas, teisių mokslo magistras, šiuo laiku yra Lietuvių Bendruomenės Chicago apygardos pirmininkas. Jis yra jau tikras jaunosios kartos atstovas (savo amžiumi). Duoną pelno dirbdamas banke, bet visą kitą laiką pašvenčia visuomeninei veiklai ir spaudai. Rašo: Aiduose, Drauge, Darbininke, buvo Tautinių Šokių šventės rengimo komiteto narys.

• Petras Janulaitis, buvęs nepriklausomoje Lietuvoje Lietuvos direktorius, rašo apie anų laikų (1908-11 metų) buvusį Vabalninkų parapijos vikarą kun. Fabijoną Kemėšį. Mat, Janulaitis pačioje savo jaunystėje, buvo Vabalninkų parapijos vargonininkas ir pažino daug kunigų. Kemėšis buvo aukštas, gražus ir muzikalus. Ypatingai veržlus: nepripažino stabdžių nei kompromisų. Daug dalykų jis įvykdė. Tuo laiku jo idėjos buvo: abstinencija-blaivybė, moterų emancipacija, žemės ūkio rateliai, vadinimai, (vadinami lietuviški vakarai klotimuose), chorai. Bet dėl minėtų savo būdo savybių neretai su klebonais apsiųpykdavo. Tekdavo trauktis į kita parapiją. Apsipyko ir su tuo laiku Vabalninkuose buvusiu klebonu kun. A. Bizausku, kuris buvo žinomas kaip nesuteptos moralės lietuvis patriotas. Kun. Kemėšis išvyko į Vilnių, o vėliau ir į JAV. Čia kun. Kemėšis baigė sociologijos mokslus Loyolo universitete, o doktoratą įgijo katalikų universitete Washington, D. C.

A. A. Kun. Fabijonas Kemėšis baigė savo tauraus gyvenimo dienas Sibiro tremtyje — baigia savo laišką Petras Janulaitis, Dirvos skaitytojas ir bendradarbis.

• Pulk. Švedas Jonas yra Lietuvos kariuomenės kūrėjas savanoris ir daugelio lietuviškų organizacijų vadovybės narys. Jis buvo Cicero lietuvių bendruomenės apylinkės steigėjas ir keletą metų pirmininkas. Dabar LB Kultūros Fondo finansų skyriaus vedėjas ir savanorių vicepirmininkas.

Julius Šakelė

ROCHESTER

Rochesteryje rinkimams į Pasaulio L. Seimą ir AL Bnės Tarybą praversti sudaryta komisija iš šių asmenų: Antanas Ragelis — pirmininkas, Vladas Obelis — vicepirmininkas, Petras Matiušas — sekretorius. Komisijos nariai: Raimundas Kiršteinis, Antanas Sabalis, Antanas Burkūnas, Aloyzas Jančys ir Kazimieras Zlatkus.

Kandidatai iš Rochesterio į Pasaulio Lietuvių Seimą ir Amerikos Lietuvių Bendr. Vyr. Tarybą:

Kun. Jonas Bakšys, pulk. Pranas Saladzius, Juozas Yurkus, rašyt. Jurgis Jankus, Bronius Krokys, muz. Petras Armonas ir mokytojas Aloyzas Jančys.

B. K.

GERESNĖS statybos kontraktoriai

ISTATO MONCRIEF ORO VENTILIACIJA

• SALDO vasarą

• SILDO žiemą

THE HENRY FURNACE CO. MEDINA, O

Televizijos ir filmų aktorius Bob Hope, grįžęs iš Maskvos savo sąmojom pavaizduoja tikrąjį Rusijos gyvenimą, iš kurio yra tūkstančiai progų juoktis ir ten gyvenančių žmonių gailėtis.

SLA IR SOCIALISTAI

Pasirodo, socialistų įsikverbimas 1929 metais valdyti Susivienijimą Lietuvių Amerikoje tai organizacijai tik kenkė ir ją slopino. Skaitytojai atsimins mano pirmesnius aprašymus, kaip 1929 metais mirus SLA išdinin-kui Tamui Paukščui, socialistai privertė grasinimais sandariečius be rinkimų įkisti išdinin-kus socialistų Gugi. Ir ta šeima SLA išdą valdo iki šios dienos.

Pajutęs, kad SLA išdą jau pilnai jų kontrolėje, SLA "cenzorius" P. Grigaitis Naujienose džiaugėsi, kad mažėjimas nariams organizacijai išeis į naudą, nes pasitraukiančių narių įmokėjimai liekų išdą, sustiprinsią likusių narių apdraudą. Toks skaičiavimas biznyje yra ligotas, nes organizacijos stiprėja tik narių daugėjimu. Tada visi rimtesni SLA veikėjai susirūpinę kalbėjo, kad tokiu šeimininkavimu organizacijos vadovybė paėmusieji suka reikalus taip, kad SLA bus sulikviduota.

Nuo 1929 metų SLA smuko žemyn. Turėjus apie 24,000 narių, ar dabar organizacija turi pilnai 12,000 narių?

IŠTIKUS GAISRO NELAIMEI

Kada jūsų namai arba raskandai tampa sunaikinti arba sugadinti ugnies, kreipkitės į P. J. KERSIS, dėl apkaivavimo. Ko visada reikalauja apdraudos kompanijos pirm, negu išmoką už nuostolius.

P. J. KERSIS, 609 Society for Savings Bldg. Telef.: MAIN 1-1773 Rezidencija: PENINSULA 252

WE WELCOME YOUR SAVINGS Member Federal Deposit Insurance Corporation

PROF. DR. VYT. BENDORAVIČIUI

mirus, jo liūdinčiai žmonai reiškiamo gilią užuojautą.

Ohio Lietuvių Gydytojų

Draugija

Visi rimtesni lietuviai jautė, kad SLA galima išauginti iki 50,000 narių. Tais laikais augantis jaunimas rašėsi į SLA, tačiau SLA buvo pasmerkta laikytis senstančiais, gyvenimą baigiančiais nariais, nes socialistai visokį jaunimo organizavimą sabotavo.

Antras savaliavimas

Kai 1956 metais išrinktas SLA pirmininkas adv. Kalinauskas mirė, "diktatoriukas" vėl savališkai dalykus pertvarkė. Šių metų seime bus stengiamasi įrodyti, kad taip valdyba pertvarkyta organizacijos gerovei, bet jie įsidėjo į valdybą dar vieną savo šulą.

Liūdna ateitis laukia Susivienijimo, jei taip reikalai ir toliau tvarkysis. Centro sekretorius Dr. M. J. Vinikas jau menkos sveikatos ir senyvo amžiaus, tačiau šiemet tai vietai buvęs tik jis vienas kandidatas. Greičiausia, planuojama pakeisti socialistų sekretorium, kuris jau jų esąs ir numatytas.

Socialistai, verždamiesi SLA nuo 1929 metų užvaldyti, laimėjo įtikindami sandariečius šitaip: mes remiam jūsų žmogų Viniką į sekretorius. Jeigu jūs neremsit mūsų žmonių, mes ir jį galim išmesti...

Mikas Vaidyla, P. Grigaitis skymų dalininkas, visą laiką dirba su P. Grigaitiu, kovodamas prieš tautininkus, kol Grigaitis parodys jam, kad jau gali ir be sandariečių apsieiti.

P. Grigaitis oficialiai esti tik "Apšvietos komisijos" pirmininkas, bet jis diktuoja ir organo redaktoriui, ir dalyvauja veik visuose centro valdybos posėdžiuose, nepraleidamas tarimų, kurie jam nepatinka. Už tuos važinėjimus kasmet jis paima iš SLA išdą šimtus dolerių.

Apgailėtinas, bet tikras dalykas, kad sandariečių "dviasios vadas" Mikas Vaidyla, laikydamas įsikibus P. Grigaitis skvernan, Susivienijimui vaidina tokį nedėkingą vaidmenį.

K. S. Karpis

ISRINKITE A. S. TREČIOKĄ SLA VICEPREZIDENTU

Kad būtų sutaupyta daugiau pinigų ir laiko SLA narių naudai, kad SLA reikalai būtų atliekami gerai ir greitai, kad SLA apdrauda ir pašalpa būtų stipriausia, ir kad SLA narių reikalai būtų tinkamai apsaugojami, būtina reikla balsuoti už Albiną S. Trečioką, dabartinį SLA Kontrolės Komisijos narį, į SLA Centro Viceprezidento vietą.

ALBINAS S. TREČIOKAS dirba SLA naudai daugiau kaip 30 metų. SLA seimuose jis buvo renkams į Finansų, Apšvietos ir Kontrolės komisijas, kur jis pavyzdinčiai pareigas apie 15 metų. Jis taip pat be pertraukos yra SLA 245 kuopos ir 5-jo apskrčio valdybose daugiau kaip 30 metų. Be to, jis yra New Jersey ir New Yorko valstybių pripažintas apdraudos žinovas. Todėl vis Centro Viceprezidento vietą.

SLA Pažangos Komitetas

D Ė M E S I O !

GENERAL PARCEL & TRAVEL CO.

900 LITERARY ROAD, CLEVELAND 13, OHIO

TEL. TOWER 1-1461

Siunčia į Lietuvą ir į Rusiją — drabužiams medžiagą, odas, avalynę, maistą ir kita.

GREITAS ISIŠIUNTIMAS IR PRISTATYMAS GARANTUOTAS.

Siuntinių persiuntimo išlaidos, įskaitant ir muitą, apmokamos čia pas mus, vietoje.

Žmonės, gyveną už Clevelando ribų, gali siųsti mums savo siuntinius daiktus paštu, pridėję daiktų sąrašą ir adresą, kam siuntinys turi būti pasiųstas. O mes, paruošę siuntinį, išsiunčiame jį adresatui.

Pastaba: Idant negaišti miesto krautuvėse renkantis ir perkant tekstilės medžiagas ar odas siuntiniams, siuntėjai gali rasti ir pasirinkti gerų, ypač eilutėms ir apsiaustams tinkamų tekstilės medžiagų ir odų mūsų įstaigoje ir dargi žemesnėmis kainomis negu kur kitur. Lietuviams — lietuviškas patarnavimas.

Darbo valandos:

Kasdien 9-9 val.; šeštadieniais 9-7 val.; sekmadieniais užmiesty gyvenantiems 1-5 val.

METROPOLITAN OPERA

PUBLIC HALL • APRIL 21 to 27

Apr. 21—Eugene Onegin	Apr. 25—Barber of Seville
Apr. 22—Madama Butterfly	Mat. 26—Don Giovanni
Apr. 23—Samson et Dalila	Eve. 26—Otello
Apr. 24—Aida	Mat. 27—Faust

TICKETS \$1, \$3, \$4, \$5, \$6, \$7, \$8 — NO TAX

NORTHERN OHIO OPERA BOX OFFICE

UNION COMMERCE BANK — EUCLID AT 9TH